

URHEILUDOKUMENTTI: ICE GUARDIANS - DISKURSSEJA JÄÄKIEKKOPOLIISEISTA

Pro gradu -tutkielma
Jani-Matias Hoikka
Opiskelijanumero 0426341
Taiteiden tiedekunta
Audiovisuaalinen Mediakulttuuri
Lapin yliopisto 2021

Sisällysluettelo:

Tiivistelmä.....	3
1 Johdanto.....	4
2 Tutkimusstrategia ja tärkeitä käsitteitä.....	8
2.1 Diskurssianalyysi.....	9
2.2 Laadullinen tutkimus.....	12
2.3 Jääkiekko.....	18
2.4 Dokumenttielokuva.....	26
3 Tulosluvut.....	31
3.1 Jääkiekkopoliisin perinnettä vaaliva diskurssi.....	33
3.2 Jääkiekkopoliisin pateettisuus diskurssi.....	42
3.3 Jääkiekkotappelia ihaileva diskurssi.....	47
4 Pohdinta.....	54
Lähdeluettelo.....	62

Lapin yliopisto, taiteiden tiedekunta

Työn nimi: Urheiludokumentti: Ice Guardians - Diskursseja jääkiekkopoliiseista

Tekijä: Jani-Matias Hoikka

Koulutusohjelma/oppiaine: Audiovisuaalinen mediakulttuuri / Mediatiede

Työn laji: Pro gradu -tutkielma

Sivumäärä: 66

Vuosi: 2021

Tiivistelmä:

Tässä tutkielmassa käsitellään laadullisin tutkimusmenetelmin pohjoisamerikkalaiseen jääkiekkoon liittyvää tappelukulttuuria ja tässä kulttuurissa toimivia pelaajia. Väkivaltaiset perinteet ovat erittäin vankassa asemassa pohjoisamerikkalaisessa jääkiekossa. Jääkiekkoilijat, jotka käyttävät väkivaltaa ja tappelevat otteluissa, noudattavat maskuliinista identiteettiä, kuin entisajan gladiaattorit muinaisessa Roomassa areenoilla. Tappelijat ovat toimineet roolimalleina uusille pelaajille vuosikymmenet, joka osoittaa, että tappelu on opittu tapa ja jääkiekkomaailman kannustamaa.

Tutkielma on diskurssianalyysi urheiludokumenttielokuvassa esiintyvien asiantuntijoiden puheista, jotka on litteroitu tekstimuotoon. Aineistonanalyysistä muodostuneet tulkinnat kertovat väkivaltaa käyttävien pelaajien historiasta, ominaispiirteistä ja yhteisöllisestä suhtautumisesta aiheeseen. Keskeisiä tuloksia tutkielmassa olivat asiantuntijoiden puheista esiin nousseet kolme diskurssia, joista ensimmäinen on jääkiekkoväkivallan perinteitä vaaliva diskurssi, joka avaa diskurssiin liittyvää historiaa. Toisena diskurssina esiin nousee väkivaltaa käyttävien pelaajien pateettisuus diskurssi, joka kertoo millaisia kuvauksia asiantuntijat käyttävät näistä pelaajista, ja kolmantena jääkiekkoväkivaltaa ihaileva diskurssi, joka paljastaa miten yhteisöt ja yleisö idolisoivat väkivaltaa jääkiekossa.

Avainsanat: diskurssianalyysi, diskurssi, jääkiekko, väkivalta, laadullinen tutkimus

1 Johdanto

Tämä tutkielma on katsaus ammattilaisjääkiekon ja dokumenttielokuvan maailmoihin. Tutkielman aineistona toimii urheiluaiheinen dokumenttielokuva *Ice Guardians* (2016), joka on kanadalaisen tuotantoyhtiö *Score G Production Filmsin* tuottama ja Brett Harvey'n ohjaama. Tutkielmassa keskitytään dokumentissa esitettävään teemaan, joka ilmaisee jääkiekkoon liittyvää aggressiota ja väkivaltaa. Ne ovat lajille hyvin ominaisia piirteitä ja pohjoisamerikkalaisessa jääkiekossa nämä ominaisuudet korostuvat huomattavasti, koska tappeleminen on sallittua ja tuettua, toisin kuin Euroopassa. Otteluissa tapahtuvat tappelut ovat huimia spektaakkeleita, joissa kahden pelaajan fyysinen väkivallan purkautuminen saa tuhannet ihmiset täydelliseen hurmukseen. Joillekin ottelulipuista maksaneille nämä jääkiekkotappelut ovat ottelun kohokohta.

Urheiludokumentteja on tehty monenlaisten teemojen ympärille, joita voivat olla esimerkiksi: poikkeuksellisesti erottuvien supertähtien tai unelmajoukkueiden menestykset, merkittävien tapahtumien esittely urheilumaailmasta aina lajikohtaisiin ilmiöihin, kuten *Ice Guardians* esittelee väkivaltaisia pelaajia jääkiekossa. Urheiludokumenttina *Ice Guardians* on jaettu erilaisiin aiheosioihin, jotka käsittelevät aggressiivisten pelaajien ominaisuuksia. Osioissa käydään läpi pelaajille merkityksellisiä lähtökohtia, motiiveja, piirteitä, kohokohtia, riskejä, väkivallan esittelyä, jääkiekkokulttuurillisia sidoksia ja yhteiskunnan suhtautumista.

Aineistonani toimiva urheiludokumentti esittelee pohjoisamerikkalaisissa jääkiekkoliigoissa pelaavia jääkiekkoilijoita, kohdistuen tarkastelunsa niihin yksilöihin, joiden tehtävänä on ollut toimia joukkuekavereidensa suojelijoina ja vastustajajoukkueen pelotteina jo vuosikymmeniä. Nämä pelaajat ovat niin sanottuja jääkiekkopoliiseja, joka on yleisesti urheilussa yksi koettelevimmista rooleista sekä kyseenalaistettu useasti jääkiekkomaailmassa ja uutismedioissa. Urheilukirjailija Paul Patskou (2016) toteaa dokumentissa, että jääkiekkopoliisin hommaa kovempaa ei urheilusta löydy (Patskou 2016, *Ice Guardians* aikakoodi: 0:40:27). Rooli vaatii jatkuvaa kehonsa uhraamista ja tiettyyn aggressiiviseen identiteettiin sitoutumista. Väkivalta jäällä voidaan nähdä suurena ilmaisumuotona. Se voi auttaa pelaajaa

muodostamaan identiteettinsä, asettamaan muut tietoisiksi pelaajan olemuksesta jäällä tai näyttäytymään koston keinona (Robidoux 2001, 76).

Termi jääkiekkopoliisi voi kuulostaa huvittavalta ja se on Ylen kääntäjä Petri Griinarin käännös dokumentissa. Pohjois-Amerikassa roolia kutsutaan sanalla ”enforcer”, joka kääntyy suomeksi sanoilla ”pakottaja” ja ”toimeenpanija”. ”Enforcerista” käytetään myös suomennosta ”kovanaama”, esimerkiksi Ea Sports NHL pelisarjoissa. Cambridgen yliopiston (2021) sanakirja määrittää ”enforcer” sanan seuraavanlaisesti: Henkilö, joka pakottaa muita noudattamaan lakia, sääntöä, tietynlaisen tilanteen tapahtumista tai sen hyväksymistä (Cambridge sanakirja, 26.02.2021). Suomenkieliset käännökset eivät ole vääriä, mutta kuvauksina suppeampia. Griinarin käännös ”jääkiekkopoliisi” taas kuvastaa enforcerin roolia huomattavasti laajemmin, joten tämän vuoksi tutkielmassa puhutaan tästä eteenpäin jääkiekkopoliisista, kiekkopoliisista tai yksinkertaisesti poliisista.

Nämä dokumentissa esitettävät jääkiekkopoliisit saavuttavat tavoitteensa pääsääntöisesti aggressiivisin keinoin, tavoittelemalla fyysistä yliotetta, häiritsemällä vastustajan pelaamista ja suojelemalla omia joukkueovereita. Muiden pelaajien lailla he tekevät jääkiekkoon ominaisesti kuuluvia maaleja, syöttöpisteitä ja kaikkensa, joukueen yhteisen voiton saavuttamiseksi. Heidän erityistaitonsa painottuu silti oman käden oikeuteen. Tilanteet otteluissa voivat monesti eskaloitua, jolloin tappeluista ja aggressiivisista otteista voi tulla joukkueelle rangaistuksia tai pelaaja itse voi loukkaantua. Identiteetti ja status ovat suhteessa uhrauksien tekemiseen, pyrkimään kunniaan, hyväksymään riskit ja olla välittämstä rajoituksista kun tavoitellaan voittoa (Young 2013, 4).

Näiden pelaajien unelmana on pelata maailman parhaiden supertähtien kanssa kahdenkymmentuhannen ihmisen täyttämässä areenoissa, jossa yksilö voi joukkueensa kanssa saavuttaa sankaruuden, jääkiekkoyhteiskunnan ihannoitavuuden ja hyväksynnän. Tuo unelma on NHL, eli *National Hockey League*. NHL:stä tuli välittömästi sen perustamisesta lähtien Pohjois-Amerikan mahtavin liiga. Sen palkintopokaali *Stanley Cup* edustaa globaalisti jääkiekkomaailman valtiutta (Britannica, T. Editors of Encyclopaedia 2020). Se on maailman arvostetuin

ja kovatasoisin jääkiekkoliiga, jossa näiden pelaajien rooli nykyaikana on huomattavasti vähäisempi kuin aiempina vuosikymmeninä. Dokumentti ilmaisee että pelkästään tappeluihin ja aggressiiviseen yliotteeseen keskittyville pelaajille ei välttämättä tulevaisuudessa ole enää tarvetta, koska peli on kehittynyt taitotasoltaan vaativammaksi ja nopeammaksi.

Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että tappelut olisivat tähänkään päivään mennessä lajista kadonneet. Eivätkä ne luultavasti tule lajista ikinä katoamaan. Jääkiekkopeleissä syntyy tappeluja edelleen jatkuvasti ja sitä pidetään osana kovaa peliä. Dokumentissa tuodaan ilmi pelaajille luodut kyselyt, jotka koskevat jääkiekkotappelujen mahdollista rajoittamista tai jopa kieltämistä. Tutkimuksen mukaan 98% NHL-pelaajista ei kieltäisi tappelua. He ovat hyväksyneet lajin väkivallan (Silverwood 2016, aikakoodi: 01.30.45).

Olen seurannut NHL:ää, jääkiekkoa ja NHL organisaatioiden sisäisiä tapahtumia jo vuosia, ja siihen liittyvät aiheet kiehtovat minua suuresti. Dokumentin teema on hyvin mielenkiintoinen ja haluan syventyä sen tarjoamaan maailmaan. Tutkielman aineisto koostuu dokumentissa esiintyvien asiantuntijoiden haastatteluista, joista analyysin jälkeen muodostan tulkintoja, eli diskursseja. Haluan tässä tutkimuksessa selvittää, millaisia diskursseja *Ice Guardians* -dokumentissa esiintyvät asiantuntijat ilmaisevat jääkiekkopoliiseista. Millaisia diskursseja asiantuntijoiden puheista nousee esiin, jotka määrittävät näiden pelaajien kiistelyä roolia? Tutkielmani tulee olemaan laadullisen menetelmin etenevä aineistolähtöinen diskurssianalyysi, jossa kieli toimii sosiaalista todellisuutta rakentavana ja seurauksia tuottavana tekijänä.

Jokinen, Juhila & Suoninen (1993, 27) diskurssien ilmentymisestä: On tärkeää huomioida, etteivät diskurssit tai repertuaarit ole maailmassa tai aineistoissa valmiina vaan ne ovat aina tulkintoja. Sosiaalisessa todellisuudessamme ei sinänsä "leijaile" ympäriinsä diskursseja, joita tutkijan tulee yrittää haaviinsa pyydystä. Sen sijaan tutkija analysoi ja tulkitsee moninaista puhe- ja tekstiavaruuttamme ja toiminnassa ja prosesseissa esiin tulevia puhetapoja muodostaen runsaasta varannosta ikään kuin ytimekkäämpiä tiivistyksiä.

Tutkimuskysymykset

1. Minkälaisia diskursseja *Ice Guardians* -dokumentin asiantuntijat muodostavat jääkiekkopoliiseista?

2. Millaisia ominaisuuksia puheista on havaittavissa liittyen jääkiekkopoliiseihin?

- Miten pelaajien tehtäviä kuvaillaan dokumentissa?
- Mihin asiayhteyteen pelaajat yhdistetään?
- Millaisia kielikuvia pelaajiin liitetään, heistä puhuttaessa?
- Millainen olemus asiantuntijoilla on, kun he puhuvat pelaajista?
- Missä tilanteessa asiantuntijat esiintyvät dokumentin aikana?

2 Tutkimusstrategia ja tärkeitä käsitteitä

Tässä luvussa avaan tutkimukseeni liittyvää teoriaa, joka sisältää tutkimuksessa ilmeneviä käsitteitä. Tutkielman eri osa-alueet on hyvä pohjustaa niiden absoluuttisen ymmärtämisen kannalta. Tutkielmani tutkimusstrategiassa noudatetaan laadullisen tutkimuksen otteita ja diskurssianalyysin tutkimusmenetelmää. Diskurssianalyysissä noudatan vankasti Jokisen, Juhilan ja Suonisen (2016) Diskurssianalyysi teosta. Laadullisen tutkimuksessa hyödynnän Tampereen yhteiskuntatieteellisen tietoarkiston (2021) määrittämiä ominaisuuksia laadulliselle tutkimukselle ja Pertti Alasuutarin (2012) raakahavaintojen pelkistämistä, joka suoritetaan aineistoanalyysin lopuksi. Diskurssianalyysi ja laadullinen tutkimus nitoutuvat yhteen tutkimuksessani ja niitä usein hyödynnetään tutkimustyössä samanaikaisesti.

Lopuksi pohdinnassa muodostan aatteita tutkimustuloksistani ja mahdollisista jatkotutkimusten ideoinnista. Hyödynnän pohdinnassa apuna retorista ulottuvuutta, jolla reflektoida analyysin tuottamia tuloksia selkeämmin auki. Retoriikkaa en lähde kuitenkaan avaamaan erikseen tässä osiossa omana kappaleenaan.

Jääkiekon ollessa tutkielmani suurimmassa roolissa, näen tärkeäksi avata hieman lajin lähtökohtia ja olennaisia ominaisuuksia. Fyysinen ja raa'anomainen luonne ovat keskeisiä piirteitä lajille, joita tulen avaamaan diskurssianalyysiosion jälkeen. Tulen pohjustamaan myös dokumenttielokuvaan liittyviä ominaisuuksia, sen ollessa hyvin olennainen osa tutkielmaa.

Aineistoni on kerätty litteraation avulla dokumenttielokuvasta, jonka jälkeen se on muunnettu excel-taulukoksi tulevaa analyysivaihetta varten. Aineiston lähtökohtana toimivan dokumenttielokuvan alagenrenä on urheiludokumentti, jota avaan dokumenttiosion lopuksi.

2.1 Diskurssianalyysi

Diskurssianalyysi kohdistaa tarkastelunsa kielenkäyttöön sosiaalisissa käytännöissä, sen tuottamiin merkitykseen ja niiden analysointiin. Jokinen, Juhila ja Suoninen (2016, 112) määrittelevät karkeasti, että kielenkäyttöä voi analysoida kahdesta vaihtoehtoisesta näkökulmasta: Ensimmäinen on todellisuuden kuvaus, jossa realistinen näkökulma olettaa, että kielenkäyttö on väline, ilmaisten tietoa tosiasioista. Jälkimmäinen on todellisuuden rakentuminen, jota kutsutaan myös sosiaalisen konstruktionismin näkökulmaksi. Siinä kielenkäytössä ei nähdä yhteyttä todellisuuteen, vaan se nähdään osana todellisuutta.

Anu Pynnösen (2013, 5) mukaan diskurssintutkijaa kiinnostaa tutkia kielenkäyttöä sellaisena kuin se arjessa esiintyy: todellisten ihmisten todellinen kielenkäyttö todellisessa yhteiskunnassa. Samalla hän kuitenkin tarkastelee kielen käyttökontekstia, siihen kytkeytyviä laajempia tekijöitä ja jännitteitä (historiaa, yhteiskuntaa) sekä havainnoi myös niitä vaikutuksia ja seurauksia, joita kielenkäytöllä on. Kieli, toiminta ja tilanne sekä näiden välinen vuorovaikutus ovat diskurssintutkimuksen keskeistä aluetta.

Tutkielmassani keskityn nimenomaan dokumenttielokuvasta asiantuntijoiden puheiden litteroituun aineistoon, ja niitä yhdistelemällä rakentuviin diskursseihin. Diskurssit ilmenevät puhutun kielen muodostamista merkityssysteemeistä, joista muodostetaan tulkintoja. Tarkoitan tässä sitä, että dokumentissa asiantuntijoiden kielenkäyttö on se väline, joka muodostaa dokumentissa kuvaavan sosiaalisen todellisuuden. Analysoituani aineiston, seuraan tuloslukuosio, jossa muodostan sitten tulkintoja, eli diskursseja.

Tämä prosessi tulee työstää yksityiskohtaisesti ja huolellisesti, jotta nuo diskurssit olisivat mahdollisimman päteviä ja tarkoin rakennettuja kokonaisuuksia. Tulkintojen perustelevuutta ei ole mahdollista todentaa muulla tavoin kuin seurustelemalla aineistonsa kanssa riittävän tiiviisti ja raportoimalla seurustelun kuluessa kehkeytyneet havainnot (Jokinen; Juhila; Suoninen 2016, 115).

Diskurssianalyysia ei voi kuvailla selkeärajaiseksi, mutta enemmänkin väljäksi teoreettiseksi viitekehyykseksi. Se koostuu viidestä oletettavasta lähtökohdasta, joita selkeytän luetteloinnin yhteydessä. Oletettavat lähtökohdat ovat seuraavanlaiset Jokisen, Juhilan ja Suonisen (2016, 120-122) mukaan:

1. Kielenkäytön sosiaalista todellisuutta rakentava luonne.

Dokumentin asiantuntijoiden analysoinnin läpi käyneet puheet jääkiekkopoliiseista luovat merkityksiä ja sosiaalista todellisuutta, joita yhdistelemällä rakentuu laajempia diskurssikonaisuuksia. Nämä luovat uutta tietoa tutkitusta aiheesta. Kielenkäyttö on käytäntö, joka ei ainoastaan kuvaa maailmaa, vaan merkityksellistää ja samalla järjestää ja rakentaa, uusintaa ja muuntaa sitä sosiaalista todellisuutta, jossa elämme (Jokinen; Juhila; Suoninen 2016, 120).

2. Useiden rinnakkaisten ja keskenään kilpailevien merkityssysteemien olemassaolo.

Eri merkityssysteemejä kutsutaan diskursseiksi ja ne eivät olet analyysin raakamateriaalia, vaan aina tutkimuksen tuloksin. Diskurssianalyysissä on tarkoitus selvittää, mitä nuo diskurssit toteuttavat sosiaalisissa käytännöissä. Tutkielmassani asiantuntijat kuvailevat jääkiekkopoliiseja monin eri tavoin dokumentissa, joista tulee muodostaa moninainen näkemys hahmosta. Tuo näkemys tulee myös reflektoida ja avata tutkielmassa. Puhutaan merkityssysteemien kirjosta. Tämän idean mukaan sosiaalinen todellisuus hahmottuu moninaisena: useiden rinnakkaisten tai keskenään kilpailevien systeemien kenttänä (Jokinen; Juhila; Suoninen 2016, 120).

3. Merkityksellisen toiminnan kontekstisidonnaisuus.

Dokumentissa puhutaan jääkiekkopoliisin roolista, joka voidaan ymmärtää suhteellisesti nykyhetkeen. Dokumenttia on *Internet Movie Database:n (IMDB)* mukaan työstetty alusta loppuun noin kahdeksan vuotta. Tämä tarkoittaa, että dokumenttia on alettu konseptoida jo vuonna 2008. Tutkielmassani tulee huomioida tämä ajan suhteellisuus, mutta tarkasteluni dokumentin

merkityksellisestä toiminnasta reflektoidaan kuitenkin aikaan, jossa nyt elämme. Yleisesti kontekstin huomioon ottamisella analyysissä tarkoitetaan sitä, että analysoitavaa toimintaa tarkastellaan tietyssä aikana ja tietyssä paikassa, johon tulkinta puolestaan pyritään suhteuttamaan (Jokinen; Juhila; Suoninen 2016, 121).

4. Toimijoiden kiinnittymisestä merkityssysteemeihin.

Asiantuntijan puhe dokumentissa ei ole yksinään merkityksellistä sellaisenaan, vaan puheen kiinnittäminen laajempiin sosiaalisiin merkityssysteemeihin. Asiantuntijoiden puheiden yhdistelystä rakennetaan uusia diskursseja, jotka mahdollistavat uusia tulkintoja tutkitusta aiheesta. Diskurssianalyysissä tarkastelun keskeisin kohde ei ole yksilö vaan sosiaaliset käytännöt. Diskurssianalyysissä erilaisia toimijaulottuvuuksia kuvataan identiteetin, subjektiposition ja diskurssin käyttäjän käsitteillä (Jokinen; Juhila; Suoninen 2016, 121-122.)

5. Kielenkäytön seurauksia tuottava luonne.

Jääkiekkopoliiseista puhuttaessa asiantuntijat voivat käyttää tulkinnan varaan jääviä ilmaisuja. Tutkijana tulen tarkastelemaan, minkälaisia tulkinnan varaisia diskursseja on mahdollista löytää litteroidusta aineistosta, eli asiantuntijoiden puheista. Kyse on kiinnostuksen kohdistamisesta siihen, mitä kielenkäyttäjät milläkin ilmaisullaan kulloinkin tekee ja tulee tuottaneeksi (Jokinen; Juhila; Suoninen 2016, 122).

2.2 Laadullinen tutkimus

Laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus on tieteellisen tutkimuksen menetelmäsuuntaus, jossa pyritään ymmärtämään kohteen laatua, ominaisuuksia ja merkityksiä kokonaisvaltaisesti (Jyväskylän yliopisto 2015, Koppa menetelmäpolku). Tämä menetelmäsuuntaus tukee diskurssianalyysistäni muodostuvia tulkintoja, sekä auttaa minua muodostamaan syvemmän ymmärryksen analysoiduista diskursseista pohdinnassani. Näihin kuuluvat jääkiekkopoliiseista tulkitut ominaisuudet ja niihin liittyvät merkityssysteemit.

Tampereen yliopiston yhteiskuntatieteellisen tietoarkiston Kirsi Juhila (2021) määrittelee laadullisen tutkimuksen ominaispiirteet, yhteentoista eri kohtaan. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että kaikkien alla luetteloitujen ominaisuuksien tulisi ilmetä tutkielmassani. Sen sijaan näitä piirteitä voi käyttää peilinä ja esimerkiksi kysyä, mitä nämä piirteet tarkoittavat tutkielmassani tai miten ne ilmenevät lukemissani tutkimuksissa. Ominaispiirteet löytyvät alta luettelona satunnaisessa järjestyksessä, seuraavanlaisesti:

1. Epäily itsestäänselvyyttä kohtaan

Laadullisessa tutkimuksessa mitään ei voi ottaa annettuna. Vaikka arkijärjellä tiedämme jonkin käytännön tai asian olevan itsestäänselvästi tietynlainen, joudumme tutkimuksessa etäännyttämään itsemme tuosta arkijärjestä. (Juhila 2021, Tampereen yliopisto: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto.)

2. Kvalitatiivisen aineiston suosiminen

Kvalitatiivisen aineiston suosiminen tarkoittaa ensinnäkin yksinkertaisesti sitä, että tutkimuksen aineistoina käytetään empiirisiä aineistoja, jotka voivat olla tekstejä, keskusteluja, haastatteluja, havainnointipäiväkirjoja, kuvia tai tiloja, joissa jokin toiminta tapahtuu. Toiseksi kvalitatiivisen aineiston suosiminen tarkoittaa, että aineistoja ei muokata ensisijaisesti numeeriseen muotoon, vaikka yksinkertainen

asioiden laskeminen aineistosta voikin joskus tukea laadullista analyysiä. (Juhila 2021, Tampereen yliopisto: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto.)

3. Strukturoimaton ja luonnollisen aineiston suosiminen

Laadullisen tutkimuksen aineistoja ei pyritä irrottamaan kontekstistaan, vaan niitä päinvastoin tulkitaan osana kontekstia. Ihmisten toimintaa tutkitaan mieluiten siellä, missä se normaalielämässä tapahtuu. Laadullisessa tutkimuksessa haastattelu ymmärretään vuorovaikutustilanteena, jossa haastattelijan merkitystä aineiston muotoutumiseen ei voi kokonaan koskaan poistaa. Luonnollinen aineisto tarkoittaa puolestaan sitä, että laadullisessa tutkimuksessa käytetään usein aineistoja, jotka ovat syntyneet ilman, että tutkija on vaikuttanut niiden syntymiseen. Tällaisia aineistoja ovat esimerkiksi ihmisten arkinen toiminta ja keskustelut sekä media-aineistot. (Juhila 2021, Tampereen yliopisto: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto.)

4. Sitoutuminen lähelle menevään tarkasteluun

Tässä osiossa Juhila (2021) määrittelee suoralle kontaktille kolme tekemisen mallia, joista viittaa tutkielmassani vain kolmantena ilmenevää lueteltua mallia.

Tämä ominaispiirre tarkoittaa sitä, että tutkijat ovat suorassa kontaktissa niihin ihmisiin, käytäntöihin, tekoihin ja asioihin, joita he yrittävät tutkimuksessaan ymmärtää. Suora kontakti voi merkitä ainakin kolmea asiaa, eikä se siis ohjaa vain yhdenlaisen tekemisen malliin. Kolmas merkitys tälle sitoumukselle on läheinen ja yksityiskohtia tarkasteleva suhde aineistoon, kuten litteroituihin keskusteluihin, haastatteluihin ja erilaisiin teksteihin. Lähelle meneminen on tällöin sitä, että tutkija kiinnittää huomionsa aineistonsa pienempiinkin yksityiskohtiin, jos ne ovat tulkinnan kannalta merkityksellisiä. (Juhila 2021, Tampereen yliopisto: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto.)

5. Keskittyminen toimintaan

Keskittyminen toimintaan merkitsee, että tutkimuksen fokuksessa ovat tavat, joilla ihmiset tuottavat erilaisissa konteksteissa merkityksiä ja sosiaalista järjestystä. Toiminta on erityisen hyvin paikannettavissa havainnointi- ja keskusteluaineistoissa, jossa pienetkin episodit tuottavat sosiaalista järjestystä. (Juhila 2021, Tampereen yliopisto: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto.)

6. Subjektiuden arvostaminen

Subjektiuden arvostaminen liittyy laadullisessa tutkimuksessa seuraavaan kahteen seikkaan. Ensimmäinen näistä on, että tutkittavia ihmisiä kohdellaan subjektiuden omaavina toimijoina eikä tutkimuksen kohteina, vailla toiminnalleen antamaa mieltä. Tutkittavilla on henkilökohtaisia kokemuksia, tavoitteita ja kykyä tuottaa merkityksiä, siis persoonallinen subjektiuus. Lisäksi voidaan puhua kollektiivisesta tai sosiaalisesta subjektiudesta. Kun ihmiset toimivat yhdessä, syntyy jaettu merkityksiä. Esimerkiksi erilaiset työkulttuurit ja alakulttuurit tuottavat kollektiivista toimijuutta.

Toinen subjektiuden arvostamisen puoli laadullisessa tutkimuksessa on tutkijan oman subjektiuden hyväksyminen ja tunnistaminen. Tutkijan on eriteltävä, miten hänen oma toimintansa kietoutuu tutkimusprosessiin. Tutkijan ei siis tarvitse hyväksyä itselleen ulkopuolisen tarkkailijan ja analysoijan roolia. Se, millaisia tavoitteita ja merkityksiä hän tutkimukseensa liittää, vaikuttaa hänen tulkintoihinsa. (Juhila 2021, Tampereen yliopisto: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto.)

7. Asianosaisten omien merkitysten ja tulkintojen korostaminen

Laadullisessa tutkimuksessa keskitytään ihmisten toiminnassa läsnä oleviin merkityksiin tai heidän sisäisille kokemuksilleen antamiinsa merkityksiin. Ihmiset, joiden toimintaa tai kokemuksia tutkitaan, ovat avainasemassa näiden merkitysten ymmärtämisessä. Tarkoitus on toisin sanoen kuvata maailmaa tutkittavien ihmisten ja heidän keskinäisen toimintansa näkökulmasta, ei tarkkailla ja selittää heitä ja

heidän käyttäytymistään ulkopuolelta. (Juhila 2021, Tampereen yliopisto: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto.)

8. Tutkijan paikan reflektointi

Tutkijan reflektiivisyys laadullisessa tutkimuksessa tarkoittaa muun muassa sitä, että tutkija on selvillä omista tutkimukseen ja tutkittavaan asiaan liittyvistä ennakkositoumuksistaan ja -käsityksistään ja kykenee niistä kertomaan muille. Tutkimuksen tulokset syntyvät usein siitä, että tutkija pystyy kertomaan, miten tutkimusprosessi on tuottanut uusia näkökulmia. Reflektiivisyys on läsnä tutkimuksessa koko tutkimusprosessin ajan: tutkijan oman toiminnan merkitys pitää tunnistaa aineistoa kerätessä (esimerkiksi haastattelijana tai havainnoijana), aineistoa analysoidessa ja tulkitessa ja tutkimuksesta kirjoittaessa. (Juhila 2021, Tampereen yliopisto: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto.)

9. Monimutkaisuuden sietokyky

Laadullisessa tutkimuksessa on siedettävä sitä, että erilaiset tutkittavat asiat eivät yleensä ole helposti ja suoraviivaisesti esitettävissä ja analysoitavissa, olivat ne sitten ihmisten kokemuksia ja näkemyksiä, heidän keskinäistä toimintaansa tai tekstien esittämiä asioita. Aineistosta ei esimerkiksi voi yleensä tunnistaa selviä syy-seuraussuhteita, vaan asiat kietoutuvat ja liittyvät toisiinsa mitä moninaisimmin tavoin. Toisaalta on niinkin, että tutkimuksessa elämän rikkautta väistämättä yksinkertaistetaan ja tiivistetään tutkimustehtävän ohjaamana, sillä kaikesta on mahdotonta saada otetta ja kaikkea ei voi kirjoittaa auki. (Juhila 2021, Tampereen yliopisto: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto.)

10. Mitä- ja miten-kysymysten painottaminen

Laadullisessa tutkimuksessa on luontevaa kysyä esimerkiksi seuraavanlaisia kysymyksiä: Millaisia merkityksiä asunnottomat naiset liittävät kotiin? Millaisia identiteettejä maahanmuuttajille rakentuu sanomalehtien uutisissa? Miten potilas ja lääkäri keskustelevat diagnoosista? Miten sukupuolta tuotetaan vanhemmuutta

käsittelevissä teksteissä? Aineistoon perustuva mitä- ja miten-kysymyksiin vastaaminen synnyttää tärkeitä miksi-kysymyksiä pohdittavaksi ja jatkotutkimuksen aiheiksi. (Juhila 2021, Tampereen yliopisto: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto.)

11. Analyysivetoisuus

Laadullisen tutkimuksen mainitaan usein olevan aineistovetoista erotuksena teoriavetoiselle tutkimukselle. Teoriavetoisuutta kutsutaan deduktiivisuudeksi ja aineistovetoisuutta induktiivisuudeksi. Induktiivisuus tarkoittaa sitä, että tutkimuksen empiirinen aineisto on se, josta lähdetään liikkeelle. Tulokset "nousevat" aineistosta ja vasta tämän jälkeen niitä mahdollisesti verrataan aikaisempiin teorioihin tai tutkimustuloksiin. Aineisto ei koskaan puhu itse mitään, vaan tutkija puhuttaa sitä jostain näkökulmasta. Siksi olisi parempi kuvata laadullista tutkimusta analyysivetoiseksi. Analyysivetoisuuden käsite viestittää siitä, että empiirinen aineisto on tutkimuksessa keskeisessä roolissa, mutta sitä analysoitaessa tukeudutaan aina johonkin paradigmaan, menetelmään tai teoriaan. (Juhila 2021, Tampereen yliopisto: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto.)

Raakahavaintojen pelkistäminen

Analyysivaiheen alussa muodostan dokumentin litteroinnista raakahavaintoja. Minun tulee löytää tekstiaineistosta yhtenäisiä havaintoteemoja, jotka tulee yhdistellä, pelkistäen nuo tekstit omiksi tekstiryhmikseen. Noista tekstiryhmistä voin alkaa muodostaa omia diskursseja, jotka toimivat tulkittuina tuloksina aineistostani. Tätä prosessia kutsutaan raakahavaintojen pelkistämiseksi, josta Pertti Alasuutari (2012, 77) mainitsee seuraavanlaisesti:

Havaintojen pelkistämisessä voi erottaa kaksi eri osaa. Ensinnäkin aineistoa tarkastellaan aina vain tietystä teoreettis-metodologisesta näkökulmasta. Aineistoa tarkastellessa kiinnitetään huomiota vain siihen, mikä on teoreettisen viitekehyksen ja kulloisenkin kysymyksenasettelun kannalta "olennaista", vaikka samassakin tutkimuksessa aineistoa voidaan tarkastella monesta näkökulmasta. Joka tapauksessa näin analyysin kohteena oleva tekstimassa tai vaikkapa kuva-aineisto

pelkistyy hieman hallittavammaksi määräksi erilaisia “raakahavaintoja”.

Pelkistämisen toisen vaiheen ideana on edelleen karsia havaintomäärää havaintojen yhdistämisellä. Erilliset raakahavainnot yhdeksi havainnoksi tai ainakin harvemmaksi havaintojen joukoksi. Tähän päästään etsimällä havaintojen yhteinen piirre tai nimittäjä tai muotoilemalla sääntö, joka tältä osin pätee poikkeuksetta koko aineistoon.

2.3 Jääkiekko

Lajin lähtökohtia

Frank P Jozsa jr. (2009, 149) mukaan jääkiekon alkuperä ei ole täysin selkeä, mutta sen syntyperä ulottuu mahdollisesti jopa 1700-luvulle. Historioitsijat ovat löytäneet yhtäläisyyksiä satoja vuosia sitten pelattuun jääpeliin nimeltä “kolven”. Jääkiekon tapaisia pelejä tapahtui jäätyneillä järvillä ja joilla pohjoiseurooppalaisissa maissa, kuten Englanti ja Ranska. Laurel Zeisler (2012, 23) puolestaan kirjoittaa, että monet historioitsijat ajoittavat jääkiekon synnyn 1700-luvun Hollantiin. Tämä perustuu lähinnä sen samankaltaisuuksiin moderniin jääkiekkoon verrattuna. Kolvenia pelattiin myös Englannissa 1820-luvulla.

Jääkiekon alkuperän on pohdittu tulevan myös Pohjois-Amerikan intiaaneilta, jonka jälkeen eurooppalaiset tutkimusmatkailijat olisivat omaksuneet lajin itselleen (Tator 2016, 291). Sanotaan, että jääkiekko olisi kehittynyt ilmakiekosta, jota nykyään kutsutaan lacrosseksi. Intialaiset heimot nimittivät ilmakiekkoa “baggatawayksi”, jota pelattiin kesäisin kuivilla, pölyisillä tasangoilla ja talvella märillä, jäätyneillä kanaaleilla ja lammilla. Pallon ajoittain osuessa ottelijoihin pelin aikana, kuului intiaanien luja huuto “*ho ee*”, joka johti sanan hockey tunnistamiseen. (Jozsa 2009, 150.)

Arthur Pincusin (2018, 12) mukaan on useita eri lajeja, joista jääkiekko on myös voinut saada syntynsä. Englantilaiset lajit kuten kriketti ja rounders, skotlantilainen shinty ja irlantilainen hurling vaikuttivat jäähurlingiksi kutsuttuun jääkiekon varhaiseen muotoon. On kuitenkin perusteltua sanoa, että jääkiekon varhainen muoto sai alkunsa harvaan asutussa Nova Scotian provinssissa, levisi Kanadan tärkeään kaupunkikeskukseen Montrealiin ja kukoisti muun muassa Kingstonin kaupungissa Ontarion provinssissa.

Pincusin (2018) mukaan lajin alkuperä on siis luultavammin ottanut vaikutteita useista eri kulttuureista ja maista, mutta moderni jääkiekko eli ice hockey, jota ainoastaan ulkomaalaiset nimittävät kyseisellä nimellä, on lähtöisin Kanadasta.

Pohjois-Amerikassa jääkiekosta puhutaan yleisemmin sanalla hockey. Tästä esimerkkinä tunnettu kanadalainen jääkiekkoasiaohjelman nimi *Hockey night in Canada*. NHL-lähetyksissä kuulee myös useasti kommentaattoreiden lausahduksia: “*Hockey is back*”, “*Let’s do that hockey*” tai “*That’s hockey baby*”. Sana hockey on symbolinen määrite kanadalaisuudelle (Blake 2010, 36).

Jason Blaken (2010, 3-4) mukaan laji on läsnä laajasti kaikkialla Kanadassa ja sitä seurataan lähes rituaalinomaisesti. Se on erittäin vahvasti esillä mediassa, markkinoinnissa, harrastetoiminnassa ja kulttuurissa. Suurin osa kanadalaisista, jotka eivät edes pidä urheilusta, tunnustavat silti mainittaessa jääkiekon maan historiallisimmat hahmot ja tapahtumat, kuten: Maurice Richards, Paul Hendersonin 1972 vuoden voittomaalin, Bobby Orrin yleisesti ja Don Cherryn persoonalliset puvut. Jääkiekko on ollut esillä jopa kanadalaisessa viiden dollarin setelissä. Jääkiekko on sielua ja sydäntä myöten määrittänyt kanadalaisen olemassaolon (Robidoux 2001, 47).

Ensimmäinen virallinen jääkiekko ottelu käytiin sisätiloissa Montrealin McGill yliopiston opiskelijoiden kesken vuonna 1875 (Tator 2016, 4; Jozsa 2009, 153). Laurel Zeisler (2012, 24-25) kertoo ottelussa olleen yhdeksän pelaajaa per joukkue, joka vähennettiin vuonna 1877 seitsemään pelaajaan. Pelin säännöt kehitti James Creighton, joka oli myös McGill yliopiston joukkueen kapteeni. Vuonna 1922 seitsemäs pelaajaluokka “rover” poistettiin pelistä. Vuonna 1893 jääkiekko saavutti Yhdysvallat, jossa vuotta myöhemmin Baltimoreen avattiin Pohjois-Amerikan ensimmäinen sisätiloihin rakennettu jääkaukalo tekojäineen. 1900-luvun alulla, jääkiekko oli yleistynyt laajalti Eurooppaan, kuten Iso-Britanniaan.

Encyclopedia Britannican kirjoittaja Stanley Fischler (1999) mukaan, eurooppalaisen jääkiekon suosio kasvoi kovaa vauhtia, kun Kansainvälinen jääkiekkoliitto, eli *IHF*, perustettiin vuonna 1903. Alkuperäiset jäsenmaat olivat Iso-Britannia, Bohemia eli nykyinen Tšekki, Sveitsi, Ranska ja Belgia. Vuonna 1910 *IHF* alkoi hyväksyä mukaan myös muita maita. Kanada oli dominoiva kansainvälisissä kisoissa aina 1960-luvulle saakka, jonka jälkeen Neuvostoliitto aloitti kansainvälisen valtakautensa

jääkiekossa 1990-luvulle saakka. Nykyään jääkiekko on yksi maailman suosituimpia lajeja ja olympialaji vuodesta 1920, jossa kultaa voitti ensimmäisenä maana Kanada.

Jääkiekko on erittäin suosittu laji myös Suomessa. Suomi on voittanut Kansainvälisen jääkiekkoliiton maailmanmestaruuden kolmesti. Vuonna 2019, jolloin Suomi voitti viimeksi maailmanmestaruuden. Loppuottelua seurasi lähes 2,5 miljoonaa suomalaista (Finnpanel 2019) Sponsoroinnin ja viestinnän tutkimusyritys *Sponsor Insightin* vuonna 2020 tekemän tutkimuksen mukaan. Suomen aikuisväestöstä 53 prosenttia on kiinnostunut jääkiekosta ja laji nousi kiinnostavimmaksi tutkimuksen kaikissa ikäryhmissä yli 60-vuotiaita naisia lukuun ottamatta. Jääkiekko on ollut tutkimuksen mukaan Suomen suosituin urheilulaji vuodesta 2010 saakka (Sponsor Insight, 2020).

Lajiranking Suomessa 2006–2020 Top -5, väestö 18+															
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Jääkiekko	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Yleisurheilu	4	4	4	4	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Hiihto	6	5	5	5	5	4	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Ampumahiihto	15	15	12	11	11	11	8	7	7	4	4	4	4	4	4
Jalkapallo	9	8	9	10	8	6	7	6	6	7	6	6	6	6	5

Sponsor Insight 2020, Suosituimmat lajit Suomessa 2020.

NHL eli National Hockey League on maailman kovatasoisin jääkiekkoliiga maailmassa. Se on toiminut yli sata vuotta maailman parhaiden pelaajien näyttämönä suurille yleisöille. NHL voidaan jakaa eri aikakausiin: perustusaikakauteen (1917-1942), “kuuden alkuperäisen joukkueen” aikakauteen (1942-1967), laajennusaikakauteen (1967-1992) ja moderniin aikakauteen (1992-nykyaika) (Zeisler 2012, 28). Vuodesta 1917 asti NHL:n perustusvuodesta lähtien, ammattilaisjääkiekosta oli tulossa kovaa vauhtia yksi tuottoisimmista urheiluyrityksistä koko maailmassa (Robidoux 2001, 46).

NHL:n menestyminen on alkanut “original six” aikakaudesta, jolloin kanalaiseen liigaan tuli mukaan neljä yhdysvaltalaisista joukkuetta. Nuo joukkueet tulivat Bostonista, Chicagosta, Detroitista ja New Yorkin kaupungeista. Lisäksi

alkuperäisjoukkueisiin kuuluvat vielä Kanadan originaalit joukkueet Torontosta ja Montrealista. Kanadan joukkueet olivat kaksi ensimmäistä joukkuetta NHL:ssä.

Arthur Pincus (2018, 28) kirjoittaa virallisessa NHL:n suuressa jääkiekkokirjassa liigan laajentumisesta seuraavanlaisesti: NHL:n laajentuminen teki Kanadan kansallisesta harrastuksesta kansainvälisen lajin. NHL omisti jääkiekkomaailman. Lisäksi sillä oli omistuksessaan himoittu palkinto, joka symboloi ylivertaisuutta jääkiekossa: Stanley cup. Nyt sen tarvitsi vain asettua aloilleen ja kypsyä suureksi ammattilaisliigaksi.

Jääkiekko lajina

Laurel Zeisler (2012, 23) avaa lyhyesti, että jääkiekkoa pelataan ympäröidyssä jäähallin kaukalossa kahden kuusihenkisen joukkueen kesken. Pelaajilla on luistimet ja ohutlapaiset mailat, joilla kuljettaa kovaa kumikiekkoa ylös ja alas jäätä pitkin. Tavoitteena on laukoa kiekko vastustajan maalivahtin taakse verkkoon ansaitakseen maalin ja estää toista joukkuetta tekemästä maalia. Micheal Coxin (1995, 185) mukaan Lajin on todettu olevan maailman nopein kahdella jalalla pelattava urheilulaji. Lisäksi peli on rajua, vaatii ajoittain intensiivisen fyysistä kontaktia, aggressiivista pelaamista ja lyhyellä palautumisella maksimaalisia urheilusuorituksia.

Voittamisen eteen on myös tehtävä paljon muutakin kuin vain kiekon laukomista verkkoon. Se vaatii puolustamista, strategioita, uskomattoman ajallisen määrän harjoittelua sekä jatkuvaa valppautta ja itsensä suojelemista pelissä. Kilpailuhenkisyys on lajissa korkealla vaatien pelaajalta kestävyyttä ja lujaa tahtoa, kun vastassa on samoja ominaisuuksia omaavia joukkueita. Laji on kiistämättä intensiivistä ja fyysistä kilpailua. Pelaajan keho käy läpi jatkuvasti fyysistä kuritusta yhteisen tavoitteen puolesta, joka on voittaminen (Robidoux 2001, 128).

Joukkueiden väliset ottelut ovat erittäin rajuja energiapurkauksia ja loukkaantumisariski niissä on suuri. Erityisesti kun ottelut etenevät runkosarjan jälkeisiin playoffeihin, eli sarja porrastettuihin eliminaatio otteluihin. Charles Tator

(2016, 291) kuvailee, kuinka lajia pelataan jäällä mailojen, luistimien ja kumikiekon kanssa, jossa kiekko voi liikkua jopa 160 km:n tuntivauhdilla. Nopeus ja mahdollinen törmäys asettaa pelaajat riskialttiiksi vakaville loukkaantumisille.

Edellä mainitut mahdolliset törmäykset ovat hyvin todennäköisiä pelissä, koska jääkiekon yksi yleisimpiä ominaisuuksia on taklata toista pelaajaa ja käyttää fyysistä yliotetta hyväksi pelissä. Jääkiekon strategiat sekä siihen liittyvät kielikuvat sisältävät esimerkiksi: “keskity taklaamaan”, “luistele vastustajasta läpi”, “aja maalille” ja “taklaa loppuun asti” (Robidoux 2001, 26-28). Pelaajien sallitaan taklaavan toisiaan, mikä tarkoittaa sitä, että pelaaja voi iskeytyä toiseen pelaajaan sääntöjen mukaisesti, jos kiekko on osallisena tilannetta. Jääkiekko on erityisesti fyysinen kontaktilaji (Zeisler 2012, 36).

Maalin teon eteen, ja pelkästään kiekon haltuun saamiseksi, on käytävä uskomattoman fyysinen taistelu, joka on useiden muuttuvien tekijöiden takana. Kun pelin nopeus tekee pelaajan kehosta tappavan asean, vaaratilanteita tulee enemmän ja suojautumistarve on suurempi kuin normaaliympäristössä (Bloom 2016, Ice Guardians, aikakoodi: 0:05:20).

Aggressiivisuus, maskuliinisuus ja turhautuminen

Jason Blake (2010, 79) mainitsee väkivallan olleen historiallisesti ominaista miehille. Jääkiekkokirjallisuudessa miehet ovat aina niitä, jotka käyttäytyvät aggressiivisesti ja väkivaltaisesti. Tästä puhutaan sankarillisena maskuliinisuutena, myös ortodoksisena tai hegemonisena maskuliinisuutena, jota härkätaistelijat, soturit ja jääkiekkoilijat edustavat. Atleettinen kyvykkyys on jopa toissijaista, kun lajin todellinen viehätys on sen maskuliinisessa estetiikassa, joka on lähes sakramentaalista (Holman; Blake 2009, 71). Pelaajat ottavat vastaan luita murskaavia taklauksia; heittäytyvät jatkuvasti sata mailia tunnissa lentävän kiekon eteen ja usein tappelevat varmistaakseen vankan fyysisen olemuksen (Robidoux 2001, 128).

Jääkiekon kilpailuhenkinen luonne määrittää pelaajien aseman, missä heidän täytyy kamppailla oman asemansa säilyttämisestä joukkueessa tai saavuttaakseen uuden aseman, syrjäyttämällä toisen pelaajan. Tämä epävakaa työ vaatii tietynlaista kehollista ylilotetta vastustajistaan ja myös joukkueovereistaan. Pelaajat tekevät rankkoja lihasharjoitteita, jotta heistä tulisi isompia, vahvempia, nopeampia ja kestävämpiä. Näitä miesurheilijoita pidetään yleisesti sankareina ja heitä halutaan esitellä yleisöille mahdollisimman paljon. Tämän maskuliinisen identiteetin ihailu tekee siitä viehättävän ja noudatettavan toimintamallin jääkiekossa. Jääkiekko on miesten raaka laji, jossa treenin ja kovan luonteen puute nähdään heikkoutena. Tämä ilmentää, että lajin aggressiivinen luonne suorastaan ruokkii siinä syntyviä väkivaltatilanteita, kuten tappeluita.

Andrew C. Holman (2009, 158) kertoo jääkiekon olevan väkivaltaista ja ehkä jopa kaikista väkivaltaisinta, erityisesti joukkueurheilulajina. Peleissä tapahtuvat speaktaakkelimaiset tappelut nostavat areenalla ottelua katsovat fanit aina jaloilleen huutamaan hurmoksessa. Jääkiekkomaailma ei ole kuitenkaan koskaan ollut yhtä mieltä siinä tapahtuvista tappeluista. Joidenkin mielestä tappeleminen kuuluu lajiin ja joidenkin mielestä taas ei. Saavuttamalla oikeanlaisen tunnetilan, yhteyden ja mahdollisen katharsiksen. Katsojien tulisi ymmärtää, että näitä tapahtumia juhlistetaan erittäin symbolisina. Lajissa tapahtuvasta väkivaltatilanteista täytyisi muodostaa selkeä näkemys ja yhtenäinen noudatettava suunta.

Holmanin (2009) mainitsemalla yhtenäisellä suunnalla tarkoitetaan sitä, että jääkiekkoyhteisöjen tulisi jollain tapaa saavuttaa yhteisymmärrys lajin rajusta luonteesta, eikä jakautua olemaan joko sen puolesta tai sitä vastaan. Tämä aiheuttaa lajissa turhaa ristiriitaa jo pelkästään siitä, kuinka lajia tulisi pelata. Jääkiekkoilijat ovat itse jo todistetusti hyväksyneet väkivallan osaksi lajia, mutta se ei tarkoita sitä, että se määrittäisi jääkiekon kokonaan. Tappeleminen on vain yksinkertaisesti osa lajia.

Kevin Young (2013, 7) avaa urheiluun liittyvää *katharsisteoriaa*. Sen mukaan turhautumisen tunteen päivittäisessä elämässä voi kanavoida jännitettä laukaiseviin aktiviteetteihin, kuten urheiluun, tai seuraamalla tarkasti muita aktiviteettien

toimijoita. Tuo kanavointi edellä mainittuun toimintaan johtaa lopuksi turhautumisen laantumiseen, joka ennaltaehkäisee mahdollisesti myöhempää aggression syntyä. (Young 2013, 6)

Lajia seurattaessa ja erityisesti pelatessa tulee hyväksyä sille ominaiset piirteet, koska väkivallalla on suuri merkitys jääkiekossa. Olemalla jääkiekkopelaaja tai fani, se tarkoittaa sitä, että fyysisesti, tai tietoisesti tapahtuvissa otteluissa, tulee näkemään väkivaltaa. (Blake 2010, 78.) Rajussa pelissä tunteet kuohahtavat ja sen näyttäytyminen aggression ja väkivaltana on lähes väistämätöntä. Vaikka eleet eivät olisi ennakkoon harkittuja, väkivaltaisia toimia tapahtuu useasti maalin tekojen, paitsioiden ja pitkien kiekkojen välissä. (Holman; Blake 2009, 71.) Useasti väkivaltilanteet syntyvät myös kahden pelaajan keskinäisestä sopimuksesta siitä, että tilanne ratkaistaan tappelulla. Jotkin sovitusti epäreilut teot ratkaistaan tappelulla ja tappelusäännöt ovat myös sovitut (Silverwood 2016, aikakoodi: 01:06:30).

Turhautumisen tunteella on suora yhteys aggression syntymiselle, mutta se ei, ainakaan urheilussa, tarkoita sen aina johtavan siihen. Jääkiekossa turhautuminen on yksi keskeisimpiä tunnetiloja ja laji vaatii lujaa kärsivällisyyttä. Ei ole kyse siitä, miten pelaaja suhtautuu pelitilanteissa tapahtuviin onnistumisiin, vaan siitä, miten hän onnistuu käsittelemään turhautumista, kun pelitilanteet eivät palkitse yritystä (Holman; Harrison 2009, 158). Jääkiekossa nopeat pelitilanteet, jatkuva fyysinen taistelu ja lyhytaikaiset maalintekotilaisuudet ylläpitävät jonkin tasoista turhautumista. Pelaajien turhautuminen voi syntyä joko sisäisesti itseään rankaisemalla epäonnistumista, tai ulkoisten tekijöiden myötä, jota muut pelaajat aiheuttavat erinäisillä toimilla.

Kevin Young (2013, 5) kirjoittaa turhautumis-aggression hypoteesista eli *FAH*:sta (*Frustration-aggression hypothesis*), joka on 1930-luvulla, Yalen yliopiston tutkijaryhmän määrittämä. *FAH* määritellään kolmeen argumentaatioon: (1) aggressio on aina turhautumisesta syntynyt tunnetila (2) turhautuminen johtaa aina aggressioon; ja (3) aggressioon on taipumus silloin, kun aggressiivista toimintaa ei sallita, joka kuitenkin laantuu, kun turhautumisen kohde (objekti tai ihminen)

kohdataan. Myöhemmin *FAH*:ta määriteltiin hieman uudelleen, kun tiedostettiin, että turhautuminen ei aina välttämättä johda aggressioon. Turhautuminen voi johtaa useisiin erilaisiin reaktioihin, joista yksi voi yllyttää jonkinlaiseen aggression muotoon. (Young 2013, 6) Tämä on mielestäni suhteellista ja riippuu siitä, millaisesta pelaajasta on kyse. Monella jääkiekkoilijalla turhautuminen ei välttämättä koskaan johda aggressiiviseen käyttäytymiseen jääkiekko-ottelussa, mutta se voi olla huomattavasti yleisempää muihin urheilulajeihin verrattuna.

Young (2013, 14) avaa aggression tunteen syntymistä urheilijoilla hieman päivitetymmällä näkemyksellä seuraavanlaisesti: Aggression tunne syntyy joidenkin seuraavien kombinaatioiden mukaisesti. (1) turhautumisesta joka pariutuu vihan, mahdollisuuksien, ärsykkeiden ja sosiaalisen tuen mukaan; (2) strategioista, joita urheilijat käyttävät ja jota eri ikäluokat, vanhemmat, valmentajat, katsojat ja sponsorit rohkaisevat sekä (3) maskuliinisuuden määritelmänä, joka korostaa väkivaltaa perustana miehisyydelle ja ylivoimaisuutena vastakkaista sukupuolta kohtaan. Tätä päivitettyä näkemystä Young nimittää *SRV*:ksi, eli Sports-related Violence.

Young (2013, 6) mainitsee myös aggression kahdesta erilaisista lähestymistavasta, joita ovat instrumentaalinen ja vihamielinen aggressio. Instrumentaalisen aggression päämäärä ei ole satuttaa kohdetta, vaikka tämä voi ollakin lopputulos, vaan saavuttaa jokin ulkoinen tavoite. Jääkiekossa tämä voi tarkoittaa tilannetta, jossa pelaaja lyö mailalla toista pelaajaa käsille, estääkseen toista pelaajaa tekemästä maalia. Vihamielisen aggression päämääränä on taas satuttaa kohdetta ja sen nähdään olevan kytköksissä tunnetilaan tai reaktioon, liittyen näin *FAH* määritelmään. Pelaaja voi hetken mielijohhteesta turhautuneessa tilanteessa satuttaa toista pelaajaa tahallisesti, reagoidessaan esimerkiksi saadessaan mailan iskusta käsille. Nämä kaksi lähestymistapaa voidaan nähdä kytkeytyvän psykologisen selvittelyn myötä pelaajien yleiseen urheilukäyttäytymiseen.

2.3 Dokumenttielokuva

Lähtökohtia ja olemus

Robert Flahertyn teosta *Nanook of the North* (1922) pidetään konventionaalisesti ensimmäisenä dokumenttielokuvana, joka oli suuri kaupallinen menestys. Teoksen lähtökohdat ovat kuitenkin ristiriitaiset sen vuoksi, että teoksessa esiintyvä inuiitti "Nanook" oli oikealta nimeltään Allakarialuk (Guynn 2010, 84-85). Flaherty oli myös vääristellyt tapahtuneita tilanteita taltiointin aikana, mutta dokumentti esitteli kuitenkin uskottavasti inuiittihistoriallisia tapahtumia. Vaikka kyseisessä dokumentissa olisikin vääristelyä, se on silti inuiittikulttuurin esittelyä ja hyvin arvokasta tuoda ilmi yhteiskuntaan. Voidaan vain sanoa, että *Nanook of the North* on massiivinen uudelleenasetelma, säilyttäen silti dokumentaariset ominaisuutensa. (Nichols 2017, 10.) Dokumentilla on ominaisuudet vaikuttaa autenttiselta, koska enimmäkseen sen esittämät materiaalit ovat todellisesta maailmasta ja ne eivät ole täysin suunniteltuja. Elokuvantekijät muokkaavat ja muovailevat totuutta tai täysin väärentävät tapahtumia, jotta tietynlainen narratiivimalli saadaan sovitettua siihen. (Ingle 2012, 7.)

Bill Nicholisin (2017, 8) mukaan dokumenttielokuva perustuu todelliseen elämään, olematta kuitenkaan todellista elämää. Se edustaa kuvauksia todellisesta elämästä yrittämällä representoida elämää, kuitenkaan manipuloimatta sitä. Minkäänlaista elokuvaa ei voi tehdä ilman manipulaatioita, koska aiheen valinta, editointi ja äänen miksaus ovat jo kaikki manipulaatiota. Dokumenttielokuvat kertovat todellisista tapahtumista, kunnioittaen tiedostettavia faktoja, mutta ne eivät esitle uusia todennettavissa olevia faktoja. Dokumentti kertoo tarinan, joka on mieluummin uskottava representaatio siitä mitä tapahtui, kuin mielikuvituksellinen tulkinta siitä, mitä olisi voinut tapahtua. Dokumenttielokuva tarvitsee diskursseja ja uskomuksen systeemejä, kuten aitous, välittömyys, auktoriteetti ja tietämys (Geiger 2011, 7).

William Guynn (2010, 169) mainitsee dokumentin viittaavan tiettyyn lähestymistapaan, joka hyödyntää todenmukaista liikkuvan kuvan taltiointia. Se on riippuvainen todellisuuden taltiointisessa kameran tallennuskapasiteetista ja yrittää

muodostaa rakenteen, jossa on narraatio ja loogisia argumentteja tositapahtumista. John Grierson (1933) on aikoinaan määrittellyt dokumenttielokuvan olevan "Todellisuuden luovaa käsittelyä". Tämä synnyttää ajatuksen, kuinka tuon luovan käsittelyn myötä todellisuudesta on oikeasti jäljellä todellisuutta (Brian Winston 2008, 14).

Guynn (2010, 174) mainitsee vielä dokumenttielokuvan vastakohtana toimivan fiktioelokuvan, jossa näyttelijät esittävät käsikirjoitettuja hahmoja. Katsoja tiedostaa epäsuorasti, että esitetyt tapahtumat perustuvat kuviteltuun maailmaan, jolla ei ole suoraa kytköstä todellisuuteen. Dokumenttielokuvan perustana on sen totuudenmukaisuuden noudattaminen (Aufderheide 2007, 23-24).

Dokumentin moodit

Amerikkalainen filmikriitikko ja modernin dokumenttielokuvatutkimuksen pioneeri Bill Nichols (2017, 22-23) määrittää dokumenttielokuvan moodeihin. Moodeja on seitsemän erilaista ja jokaisella moodilla on omat laadulliset piirteensä. Moodit ilmenevät epämääräisessä järjestyksessä seuraavasti:

1. Poeettinen moodi: Korostaa visuaalisia assosiaatioita, eli mielle yhtymiä. Liitetään yleensä läheisesti kokeellisiin, henkilökohtaisiin ja avant-garde tyyliin elokuvantekoon.

2. Paljastava moodi: Korostaa voice over -kommentaatiota. Tyyli on yleensä ongelman ratkaiseva, argumentoiva ja todisteleva. Yleisesti assosioidaan dokumentin olemuksena.

3. Havainnoiva moodi: Korostaa suoraa kohteen havainnoivaa seuraamista jokapäiväisessä elämässä, vaikuttamatta kuitenkaan kohteen olemassaoloon.

4. Osallistuva moodi: Korostaa kohteen ja elokuvantekijän vuorovaikutusta. Sisältää yleensä haastatteluja tai suurempia osallistumisia kuten keskustelu tai provokaatio. Käyttää yleensä hyväksi arkistomateriaaleja ja historiallista tutkimusta.

5. Refleksiivinen moodi: Kiinnittää huomiota ennakkoluuloihin ja konventioihin jotka hallitsevat dokumentaarista elokuvantekoa. Lisää tietoisuutta rakenteesta jota elokuva representoi todellisuudesta.

6. Performatiivinen moodi: Korostaa subjektiivista tai ilmaisullista näkökulmaa elokuvantekijän omasta vuorovaikutuksesta aiheeseen/kohteeseen. Tarkoituksena kohottaa yleisön vastaanottavuutta tämän vuorovaikutuksen myötä. Liitetään kokeellisiin ja henkilökohtaisiin aiheisiin. Ilmaisten vahvoja maailmankatsomuksia tietyllä tavalla tai olemalla osana tiettyä alakulttuuria.

7. Interaktiivinen moodi: Mahdollistaa katsojalle vuorovaikutuksellisen tai verkkopohjaisen dokumentin, jossa voi tehdä valintoja ja vaikuttaa siihen mitä näkee ja kuulee. Elokuvantekijä tarjoaa katsojalle materiaalitietokannan, tietyistä aiheista. Katsoja saa itse päättää, miten näitä materiaaleja lähestyy interaktiivisesti, digitaalisin keinoin. Tämä mahdollistaa katsojalle osallistuvan moodin ominaisuudet. Tämä moodi poikkeaa erityisesti muista vuosisatoja vanhoista menetelmistä, jonka mahdollistaa digitaalinen aikakautemme.

Dokumenttielokuva *Ice Guardians* on (4) osallistuvan- ja (6) performatiivisen moodin kombinaatio. Moodien ominaisuudet ilmenevät pelaajien haastatteluilla, historiallisilla arkistomateriaaleilla, elokuvantekijän ilmaisullisen näkökulman vuorovaikutuksena dokumenttiin (kuten lavastetut kohtaukset, joissa pelaajat esiintyvät) ja tietyn alakulttuurin edustamisella joka on jääkiekkopoliisin rooli jääkiekkomaailmassa.

Urheiludokumentti

Urheiludokumentti on dokumenttielokuvan oma alaluokka, jonka tarkoituksena on tuoda ilmi määrätietoisuutta pursuavia tarinoita. Urheiludokumentteille ominaisia piirteitä on olla inspiroiva ja motivoiva tavoittelemaan unelmia. Nämä elokuvat esittävät atleettisia saavutuksia, mutta niiden päämääräinen identiteetti keskittyy kilpailmiseen (koripallosta aina videopeleihin, tai scrabblesta rodeoratsastamiseen),

voiton hurmaan ja häviämisen tuskaan. (Ingle 2012, 8.) Urheiludokumentti seuraa sen kohteiden tapahtumien kulkua, biograafisia tai historiallisia, tarinallisia juonia merkittävistä konteksteista, kunnianhimosta, haastavista esteistä ja voitonriemuista (Ingle 2012, 12).

Roger F. Cook (2015, 15-33) kirjoittaa Inspiroivasta urheiludokumentista, joka hyödyntää Hollywoodin draamastrategioita kertoakseen tositapahtumiin perustuvista urheilutarinoista. Sen avulla rakennetaan side ja samaistumisen taso urheilijoiden ja katsojien välille, kuten fiktiivisissä urheiluelokuvissa *Remember the Titans* (2000) tai *Rudy* (1993). Alussa on tärkeää esitellä avainhahmot, jotka tulevat tutuksi katsojalle. Tämän myötä katsoja alkaa tunnistaa hahmojen välisen sidoksen ja samaistuu hahmoihin paljon syvemmillä tasolla. Katsoja eläytyy päähahmoihin jakamalla heidän emotionaaliset jännitteensä, suureen kilpailuun valmistautumisen draaman, yhteiset naurun hetket, kannustamiset yleisön kanssa sekä tuntevat tappiosta syntyneen kivun.

Kirjallisuudessa mainitaan useita merkittäviä urheiludokumentteja, kuten: natsipropagandaaiheinen teos *Olympia* (1938), surffaousseurantadokumentti *The Endless Summer* (1965), vuoden 1972 Münchenin olympialaisista kertova *Visions of Eight* (1973), joka on voittanut *Golden Globe* palkinnon, kahdesta afroamerikkalaisesta koripalloilijanuoresta kertova tarina *Hoop Dreams* (1994), joka sai Oscar ehdokkuuden parhaasta dokumenttielokuvasta, Muhammad Alin ja George Foremanin legendaarisesta Rumble in the Jungle ottelusta kertova *When We Were Kings* (1996), joka voitti *Oscarin* parhaasta dokumenttielokuvasta ja *One Day In September* (1999), joka kertoi 1972 vuoden Münchenin olympialaisissa tapahtuneesta panttivankitilanteesta, jossa palestiinalaisterroristit ottivat israelilaisia urheilijoita panttivangeiksi. Dokumentti voitti myös *Oscarin* parhaan dokumenttielokuvan kategoriassa.

Bill Nichols (1991, 138) on kritisoinut urheiludokumentteja niiden vakavasti otettavuuden puutteen vuoksi. Ne eivät ota kantaa yhteiskunnalle merkittäviin diskursseihin, kuten tiede, ekonomia, politiikka, koulutus, uskonto tai sota. Urheilu luokitellaan yleisesti viihteellisenä pakopaikkana ja fantasiana sen seuraajille, joten

sitä ei oteta vakavasti tiedeyhteisössä. Urheiludokumentit eivät yleensä suoranaisesti tuo esiin mitään ongelmaa, vaan toimivat enemmän visuaalisesti näyttävänä mediaviihteenä (Macdonald 2007, 210).

Edellä mainittu kritisointi riippuu kuitenkin siitä, millaisesta urheiludokumentista on kyse. Zachary Ingle (2012, 7) kirjoittaa esimerkin urheiludokumentista *Jesse Owens Returns to Berlin* (1966) ja *Olympia* (1938), jossa esitetyissä materiaaleissa urheilija Jesse Owens voittaa natsiatleetit vuoden 1936 Berliinin olympialaisissa. Adolf Hitler ei myöhemmin ilmeisesti suostunut kättelemään afroamerikkalaista Owensia, joka on suora ele syrjivästä rasismista. *Olympia* on natsipropaganda-aiheinen ja *Jesse Owens Returns to Berlinissä* Owens ilmaisee, kuinka hän kohtasi tuota natsi-ideologiaa. Nämä dokumentit edustavat aiheita, jotka ovat vakavasti otettavia.

Urheiluaiheiset dokumenttielokuvat eivät aina välttämättä kykene käsittelemään laajoja aiheita urheilumaailmasta tarpeeksi kattavasti. Tämän myötä tuotannot ovat muuntautuneet urheiluilmiöiden jaksomaisiksi kokonaisuuksiksi. Dokumenttisarjat, kuten Michael Jordanin ja Chicago Bullsin 1990-luvun dynastista NBA koripalloliigassa kertova *The Last Dance* (2020), ovat yleistyneet suuresti digitalisoitumisen ja älylaitteiden aikakauden mahdollistavien suoratoistopalvelujen kautta.

Suoratoistopalvelujen pioneeri on Kaliforniassa vuonna 1997 perustettu ja nyt globaali palveluntarjoaja Netflix. Se on yksi harvoja internetin aikakauden mediabrändejä, joka on läpäissyt itsensä ihmisten talouksiin ja yleisesti laajempaan yhteiskunnan tietoisuuteen. (Lobato 2019, 13.) Netflixin omat tuotannot ja yhteistyötuotannot eri urheiluaiheisista dokumenttisarjoista ovat hyvin suosittuja sen palvelussa. *Ice Guardians* oli myös Netflixin valikoimassa vielä edellisvuonna, jonka jälkeen se on siirtynyt Suomessa nähtäväksi Yle Areenaan suoratoistopalveluun.

3 Tulosluvut

Induktiivisessa aineistoanalyysissäni käytin apuna Tampereen yliopiston yhteiskuntatieteellisen tietoarkiston Kirsi Juhilan (2021) määrittelemiä laadullisen tutkimuksen ominaispiirteitä, jotka antoivat minulle vinkkejä, miten lähteä lähestymään aineistoani. Tämän jälkeen tein vielä Pertti Alasuutarin (2012, 77) mukaan havaintojen pelkistämisen, jossa karsin itsestäänselvyydet pois analyysin havainnoista. Tulee muistaa, että tulosluvut ovat omia tulkintojani dokumenttielokuvasta, joka sijoittuu vuodelle 2016.

Dokumenttia on työstetty noin kahdeksan vuotta ja se käsittelee jääkiekkoa ja NHL:ää myös aiemmilta vuosikymmeniltä. Tulkinnat eivät käsitä nykyaikaa, mutta ajoittain käytän nykyajan jääkiekkoa vertailuna. Tämä viittaa aiemmin mainittuun *merkityksellisen toiminnan kontekstisidonnaisuuteen* 2.1 diskurssianalyysin osiossa, sivulla 9. Yleisesti kontekstin huomioon ottamisella analyysissä tarkoitetaan sitä, että analysoitavaa toimintaa tarkastellaan tietyssä aikana ja tietyssä paikassa, johon tulkinta puolestaan pyritään suhteuttamaan (Jokinen, Juhila, & Suoninen 2016, 131).

Tulkinnoissani käytin apuna Jokisen, Juhilan ja Suonisen (2016, 125) oletettavaa viittä diskurssianalyysin lähtökohtaa. Tulosluvuissa olen muodostanut aineistoanalyysini havainnoista kolme ilmenevää diskurssia. Asiantuntijoiden puheista nousi esiin seuraavat: (1) jääkiekkopoliisin perinnettä vaaliva diskurssi; (2) jääkiekkopoliisin pateettisuus diskurssi ja (3) jääkiekkotappelua ihaileva diskurssi. Olen jakanut nämä diskurssit omiin alaotsikkoihinsa, joita lähdän seuraavaksi avaamaan ja tulkitsemaan. Tuen näitä tulkintoja tutkielmani teoriakirjallisuuden avulla. Tulokset eivät ole välttämättä yleistettävissä ja positioni tutkimuksessa on hyvin subjektiivinen.

Tulen viittaamaan suoria käännöksiä *Ice Guardians* dokumenttielokuvan litteroinnista. Viittauksissa tulee olemaan aina ensin numeroitu aikakoodi, esimerkiksi 0:00:00, dokumenttielokuvasta, jonka jälkeen lihavoituna lukee asiantuntijan nimi ja kolmanneksi kursivoituna lainattu puheteksti. Näin ei voi syntyä epäselvyyksiä ja puheet on helposti paikannettavissa dokumenttielokuvasta.

Litterointi on Suomen kielelle käännettynä Ylen Petri Griinarin toimesta. Kuitenkin useissa osioissa jouduin myös keskittymään asiantuntijoiden alkuperäiseen kieleen, eli englantiin. Ääntäminen englanniksi rytmittyy artikulaatioiltaan ja ilmaisultaan eri tavalla kuin suomen kieli. Oli siis tärkeää keskittyä siihen, mihin asioihin asiantuntijat painottivat merkityksiään lauseissaan alkuperäisellä kielellä. Monesti käännöksen on selvästi yritetty tiivistää tekstinä, jotta se rytmittyisi dokumentin dialogin kanssa. Silloin käännöksestä voi jäädä piileväksi syvällisempiä merkityksiä.

Suomenkielisessä käänöksessä kiro sanat olivat myös käännetty suomen kielellä lievemmiiksi, tai jätetty pois kokonaan. Tuloslukujen jälkeen seuraa pohdintaosio, jossa muodostan omia mielipiteitäni tuloslukuista ja tutkimuksen mahdollisesta jatkotutkimuksen mahdollisuuksista.

3.1 Jääkiekkopoliisin perinnettä vaaliva diskurssi

Ensimmäinen diskurssi on jääkiekkotappelu- ja poliisin perinteitä vaaliva diskurssi, joka ilmaisee sitä, että jääkiekossa on ollut tappelua jo ensimmäisestä pelistä lähtien, sillä se on arvostettu ja vaalittu perinne pohjoisamerikkalaisessa jääkiekossa. Tuo perinne kantautuu nykypäivään asti, mutta ilmenee hieman hillitymmin nykyajan otteluissa. Dokumentin asiantuntijoiden mukaan ensimmäinen jääkiekko-ottelu päättyi tappeluun ja sitä seuraavissa otteluissa tapeltiin myös tuomareita ja yleisöä myöten. Aloitetaan siis jääkiekkopoliisin roolin lähtökohdista, jonka myötä voidaan mahdollisesti ymmärtää, miten väkivaltaisuuDET syntyivät lajissa.

0:24:53 - **David Singer:** *Se on aina kuulunut peliin.*

0:24:56 - **Paul Patskou:** *Ensimmäinen jääkiekko-ottelu päättyi tappeluun.*

0:25:00 - **Jay Baruchel:** *Ensimmäinen iso ottelu johti joukkotappeluun. Niin on pelattu aina.*

0:25:07 - **David Singer:** *Ensimmäisissä otteluissa pelaajat ja tuomarit tappelivat. Katsojat riitelivät peliajasta.*

Kaikkien asiantuntijoiden kommentit ovat lyhyitä ja toteavia väitteitä. Kukaan heistä ei yhdistä sanomisiaan, ainakaan yksityiskohtaisesti, ensimmäiseen viralliseen sisätiloissa pelattuun jääkiekko-otteluun Montrealin McGill yliopiston opiskelijoiden kesken vuonna 1875. Tästä Tator (2016, 4) ja Jozsa (2009, 153) mainitsevat osiossa 2.3 Jääkiekko ja alaotsikon *Lajin lähtökohtia*, viidennessä kappaleessa. Singerin, Patskoun ja Baruchelin väitteitä ei perustella mitenkään ja ainoastaan Baruchel mainitsee, että tämä on ollut ensimmäinen iso ottelu. Singer ja Baruchel käyttävät sanaa “aina”, viitaten tällä jääkiekkotappelemisen pitkään historiaan. Silti lyhyet väittämät kuten: “*Se on aina kuulunut peliin*”, herättävät kyseenalaisuutta.

Andrew C. Holman (2009, 143) kirjoittaa *Kingston Whig-standard* sanomalehden artikkelista, jossa raportoidaan ensimmäisestä sisätiloissa järjestetystä jääkiekko-ottelusta 3. maaliskuuta 1875 seuraavanlaisesti: *Häpeällinen näytös tapahtui Montrealissa, Victoria skating rink areenalla jääkiekkopelin jälkeen. Sääriä ja päitä kolhiintui, penkkejä hajotettiin ja naiskatsojat pakenivat sekasorron vallassa.*

McHillin yliopiston virallisen urheilijoiden ja harrastustoiminnan verkkosivusto (2021) mainitsee myös samaisen sanomalehden viittauksen urheiluhistoria-aiheisessa verkkoartikkelissaan. *The Gazette* sanomalehti yritti ilmeisesti peitellä tapahtunutta tappelua, kirjoittaen vain lajin ensimmäisestä sisätiloissa pelatusta pelistä ja lajin uutuudenhohdosta. Seuraavana päivänä *Kingston Whig-standard* paljasti kuitenkin artikkelissaan väkivaltaiset tapahtumat ottelussa. Useista muistakin verkkolähteistä toistui sama yhteys, että ensimmäinen virallinen jääkiekko-ottelu päättyi todellakin joukkotappeluun. Tämän pohjustuksen jälkeen asiantuntijat alkavat puhumaan jääkiekkopoliisien ensiesiintymisistä jääkiekossa.

0:25:14 - **Paul Patskou:** *Poliiseista alettiin puhua 1970- ja 1980-luvuilla mutta pelaajat suojelivat toisiaan jo 1920-luvulla. Luistimet ovat veitsenterävät, mailaa voi käyttää aseena, ja pelaajat taistelevat kiekonhallinnasta.*

Patskoun ensimmäisessä lauseessa hän sanoo, että poliiseista alettiin puhua 1970 - 1980-luvuilla. Tämä on viittaus siihen, että jääkiekkotappelun kulttuurissa oli tapahtunut jokin muutos. Suojelu alkoi luultavasti kehittyä uudelle tasolle ja joukkueisiin alkoi tulla mukaan kovempia pelaajia, jotka erikoistuisivat pitämään huolen tähtipelaajista ja muistakin joukkueen pelaajista otteluissa.

Toisessa lauseessa suomennos on jäänyt hieman suppeaksi. Patskou sanoo: *“You can’t help it when you got skates like knives and sticks like clubs, in a game where everyone fights for a small puck.”* Suomennoksessa on jätetty pois kokonaan käänös: *“Sille ei vain voi mitään kun...”*, jolla on iso merkitys lauseessa. Tällä Patskou tarkoittaa sitä, ettei tunteiden kuohahtamiselle jääkiekossa voi mitään, koska pelissä on kyse jatkuvasta itsensä suojelusta vaaratilanteilta sekä pienen kiekon hallitsemisesta. Jääkiekossa on aina ollut kyse turhautuneisuudesta, sillä

jääkiekko on kärsivällisyyden speaktaakkeli (Holman & Harrison 2009, 158).

Kommentti veitsenterävistä luistimista, mailan käyttämisestä aseena ja kiekon hallinnan taistelusta korostaa suuresti sitä, että lajin aggressiivinen olemus, potentiaalisesti vaaralliset välineet ja kova peli vaatisivat jonkinlaisia suojelijoita joukkueisiin. Erityisesti 1900-luvun alkupuolella, kun pelin säännöt eivät suojelleet pelaajia samalla tavalla rangaistuskäytännöin, pelaajat eivät käyttäneet suojakypäriä ja mahdollisesti hammassuojiaakaan. Mailalla huidottiin todella vaarallisesti, mutta nykyään mailan käyttöä on säännelty huomattavasti turvallisemmaksi pelaajille.

Patskou ja Singer mainitsevat 1967-vuoden NHL:n laajentumisen, jolloin liigan joukkuemäärä tuplaantui kuudesta kahteentoista joukkueeseen. Tämä oli heidän mukaansa suuri muutos jääkiekossa, jolloin taitavia pelaajia ei riittänyt kaikkiin kahteentoista joukkueeseen. Tämän Singer näkee murroksena pelaajien erikoistumisena eri rooleihin joukkueessa. Joukkueet keskittyivät kompensoimaan taidon puutetta, hankkimalla joukkueisiinsa kovia pelaajia ja hyviä tappelijoita. Noista pelaajista John Ferguson Sr. erottui erittäin hyvänä tappelijana Montreal Canadiensille ja hänen arvioidaan olevan ensimmäinen virallinen jääkiekkopoliisi lajissa.

0:26:11 - **David Singer:** *Ferguson otettiin Canadiensiin nimenomaan tappelijaksi.*

Fergusonin rooli Montreal Canadiensissä oli alusta asti suojella ketjukaveriaan, kapteeni Jean Beliveauta. Ferguson oli pelätty, kova tappelija sekä samalla taitava jääkiekon pelaaja. Verkkosivujen *eliteprospect.com* ja *wikipedian* mukaan hän sai NHL:ssä 500 ottelussa 1214 jäähyminuuttia, joka jakautui kausittain vähintään 100 jäähyminuuttia per kausi. Tätä pidetään nykyajan NHL:ssä isona määränä jäähyjä 82 ottelun runkosarjassa. Ferguson voitti myös viisi Stanley Cupia uransa aikana ja oli erittäin merkittävä pelaaja Montreal Canadiensille.

John Fergusonia voisi kutsua Patskoun ja Singer puheiden mukaan jääkiekkopoliisien roolimalliksi. Hänellä ei kertynyt NHL uransa aikana tehopisteitä kovinkaan paljoa, mutta hän oli silti voittamassa viittä Stanley Cup mestaruutta

Canadiensin kanssa. Hänen roolillaan on mitä luultavammin ollut valtaisa merkitys joukkueen menestykseen. Fergusonia ennen on varmasti ollut myös useita samankaltaisia pelaajia, mutta se että hänelle oli erityisesti annettu tehtäväksi suojella Canadiensin kapteeni Beliveuta, tekee Fergusonista väkivaltaisen henkivartijan luistimilla. Tehtävänään ainoastaan uhkailla, pelotella ja pahoinpidellä. Robert Lifton tiivistää jääkiekkopoliisin maskuliinisen olemuksen:

0:22:34 - **Robert Lifton:** *Uhkailun tarkoituksena on saada toinen ihminen hallintaan. Herättää hänessä pelkoa. Murtaa toisen itseluottamus ja esiintyä itse kaikkivoipana.*

Ferguson on ollut monelle nuorelle pelaajalle esikuva ja täten nuoremmat jääkiekkoilijat ovat omaksuneet hänen maskuliinisen ja väkivaltaisen pelityylinsä oppimalla. Nuoret urheilijat oppivat hyökkääviä toimia katsomalla eliittiroolimalleja televisiosta ja myöhemmin käyttämällä opittuja toimia, erityisesti urheiluliigoissa, jossa tämänkaltainen toiminta on palkitsevaa (Young 2013, 157). Poliisin kovat otteet ovat joukkueen menestyksen kannalta olennaiset, jonka myötä organisaatio palkitsee sen hyväksynnällä ja mahdollisuudella pelata korkeammassa liigoissa.

Tämän jälkeen etenemme asiantuntijoiden mukana tarkastelemaan Broad Street Bullies nimistä osiota, joka käsittelee Philadelphia Flyers joukkueen 1970-luvulla kyseenalaisin tavoin menestynyttä kokoonpanoa. Mestaruusvuosien Flyers tunnettiin fyysisestä ja välillä jopa brutaalista pelityylistään, mikä toi joukkueelle lempinimen "Broad Street Bullies" (Lehmola 2017, NHL.com/fi verkkoartikkeli).

0:26:41 - **Ron Asselstine:** *Philadelphia, Broad Street Bullies panosti uhkailuun ja tappeluun.*

0:27:32 - **Jeff Marek:** *Flyers vei tappelun äärimmilleen. Syntyi joukkotappeluja. Ajatus oli, ettei jäähyaitio voi olla täynnä koko ottelun ajan.*

0:27:43 - **Ron Asselstine:** *Muilla oli ehkä pari tappelijaa, Flyersilla oli seitsemän.*

0:28:19 - **David Singer:** *Asenne oli, että he hakkaisivat jokaisen vastustajan jään*

rakoon. Se toi mestaruuden.

0:28:33 - **Paul Patskou:** *Pelottelutaktiikka toimi Flyersin eduksi. Sitten muut alkoivat toimia samoin.*

Asselstine tarkoittaa “panostamisella” sitä, että Philadelphia Flyers hankki useita kovia pelaajia joukkueeseen. Tarkoituksena käyttää uhkailua ja väkivaltaa taktiikkanaan otteluissa. Joukkueessa oli useita poliiseja, joilla tuskin oli hyvin vähän mitään tekemistä omien suojelemisen kanssa. Marekin kommentti tappeluiden äärimmilleen viemisestä ja joukkotappeluista kuvastaa, että otteluissa jääkiekko itsessään on jäänyt hyvinkin toissijaiseksi. Pelit ovat olleet vankilamellakan tyyllisiä tapahtumia, joissa tuomarien hallinta pelistä on karannut käsistä ja jäähyaitioihin ei enää mahdu lisää rankaistavia. NHL silti antoi tällaisen toiminnan jatkoa liigassaan, ilman suurempia sanktioita. Broad Street Bullies oli joukkue, jota ainoastaan sen omat pelaajat pystyivät rakastamaan (Pincus 2018, 132).

Singerin kappaleen käännöstä on sensuroitu, jossa hän sanoo englanniksi: *“They went out there with that mentality, that they’re gonna beat the shit out of anybody who stepped on the ice with them.”* Flyersin pelisuunnitelma on ollut se, ettei joukkuetta kohdeltaisi kaltoin millään tavalla, ja heidän puolustautumisensa ultimaattisella väkivallalla, murtaa vastustajat henkisesti. Urheilutoimittajat ja kommentaattorit puhuvat usein toisen joukkueen pelisuunnitelman “hajottamisesta”, ja pakottamalla oma pelisuunnitelma käytäntöön (Blake 2010, 131). Singer käyttää voimakasta metaforaa *“beat the shit out of anybody”*, jolla hän korostaa miten raivokkaasta toiminnasta oli kyse Flyersin otteluissa. Kieliopillinen metafora on resurssi, jolla rakentaa kieliopillisia merkityksiä vaihtoehtoisille sanamuodoille (Tannen 2015, 71).

Patskou ja Singer toteavat kuinka Flyersin pelottelutaktiikka toi joukkueelle kaksi mestaruutta peräkkäisinä vuosina. NHL ja jääkiekkoyhteiskunta hyväksyivät Flyersin pelottelutaktiikan ja samalla suunnan, johon liiga oli menossa. Seuraavassa Patskoun lauseessa sana “muut” edustaa NHL:n muita organisaatioita, jotka pyrkivät myös hankkimaan joukkueisiin kovuutta ja vastaamaan Flyersin

tolkuttomaan yliotteeseen. Liigan joukkueet tasoittuivat kovuudessa ja Flyers ei enää pärjännyt pelkillä poliisien kovilla otteilla, koska muut joukkueet kovenivat yhtä lailla.

0:28:43 - **Jeff Marek:** *Meno jatkui 1980-luvulle, Gretzkyn menestyksen vuosiin asti. New Yorkin ja Albertan derbyt kestivät 3,5 tuntia. Montrealista ja Quebecista puhumattakaan. Puolet joukkueiden pelaajista olisi kuulunut vankilaan.*

0:16:23 - **David Singer:** *Kukaan ei kajonnut Gretzkyyn koska Semenko olisi hyökännyt. Hän olisi iskenyt pahantekijän jäähän. Dave Semenkon jälkeen tuli Marty McSorley. Sen lisäksi, että he pärjäsivät jäällä Gretzkyn kanssa, hän ei halunnut vaihtaa seuraa ilman heitä.*

Marek mainitsee “*menon jatkumisen*”, jolla hän tarkoittaa sitä, että joukkotappeluja ja poliiseja oli NHL:ssä yhä enemmän. New York Islanders- ja Rangers, sekä Albertan Edmonton Oilers ja Calgary Flames olivat kiivaita kilpailijoita 1980-luvulla. Ottelut kestivät pitkään, koska niissä tapeltiin niin paljon. Marek korostaa vielä Montrealia ja Quebeciä sanalla “*puhumattakaan*”, jolla hän ilmaisee sitä, että näiden kaupunkien ottelut olivat vielä väkivaltaisempia ja on itsestäänselvyys olettaa, ettei asiasta tarvitse mainita erikseen. Hän esittää sen vielä kysymysmuodossa: “*Do I even need to mention Montreal and Quebec...*”.

Vankila kommentista voi tulkita, että otteluissa on oltu pelin sääntöjen rajoilla ja poliisit ovat aiheuttaneet totaalisen kaaoksen otteluissa. Vankila-sana aiheuttaa negatiivisen mielikuvan pelaajista ja ilmaisee toiminnan rikokseen verrattavissa. Tämä on hyvä esimerkki *kielenkäytön seurauksia tuottavasta luonteesta*, josta mainitsin 2.1 Diskurssianalyysin osiossa sivulla 10. Kyse on kiinnostuksen kohdistamisesta siihen, mitä kielenkäyttäjät milläkin ilmaisullaan kulloinkin tekee ja tulee tuottaneeksi (Jokinen, Juhila & Suoninen 2016, 122).

Singerin kappaleessa pääsemme lähemmäs poliisin roolin tärkeintä merkitystä, eli suojelua. Poliisi, joukkueen suojelijana on roolin arvokkain perinne, joka on periytynyt vuosikymmenien myötä uusille kiekkopoliiseille.

0:20:48: **Jeff Marek:** *Poliisi on perinteisesti vaalinut taitopelaajien koskemattomuutta.*

Wayne Gretzkyllä oli omat suojelijansa 1980- ja 1990-luvulla. Dave Semenko Edmonton Oilersissa ja hänen jälkeen Marty McSorley, myöhemmin myös Los Angeles Kingsissä. He olivat uransa aikana kumpikin pelättyjä poliiseja ja heidän olemuksensa kentällä antoi Gretzkyille turvan, ettei hän joutuisi törkeään taklauksen tai hyökkäyksen kohteeksi. Semenkon ja McSorleyn tehtävä oli sama kuin John Fergusonin Seniorin: suojella joukkueensa tähtipelaajaa. Väkivaltaan liittyvä tavoitteellinen kiinnostus tilanteissa, jossa lailliset keinot eivät ole tuottaneet, tai eivät todennäköisesti tule tuottamaan, haluttua lopputulosta (McNamee & Parry 1998, 214).

0:29:27 - **David Singer:** *Poliiseista tuli nykyisen kaltaisia rankaisijoita. Tappelijan ja kovanaaman prototyyppejä.*

Jääkiekkopoliisit olivat saaneet pahamaineisen ja aggressiivisen imagon, jolloin heitä alettiin nimittää myös kovanaamoiksi. Kovanaamoilla oli usein naama tikattuna, murtunut nenä tai rystyset. Heitä voisi verrata teoriassa stereotyyppiseen mafiakummisedän alaisina työskenteleviin kovanaamoihin, jotka tekevät likaisen työn käskystä. Silti he pelasivat samalla periksiantamattomalla tavalla. Singerin kappale edustaa poliisin roolin kehittymistä vankilamellakkamaisen joukkotappelu maailmasta spesifimpiin yksilösuorituksiin. NHL jääkiekko kehittyi taitavammaksi, nopeammaksi ja pelaajat olivat yleisesti kovempia. Poliisien määrä joukkueissa alkoi vähentyä.

Tappelut eivät olleet enää päättömiä joukkotappeluja, vaan ne alkoivat näyttäytymään systemaattisempina. Valmennus käytti poliisia myös taktisesti aloittamaan tappeluja, joka on kytköksissä instrumentaaliseen väkivaltaan. Kevin Young (2013, 6) mainitsee tästä aiemmin *Aggressiivisuus, maskuliinisuus ja turhautuminen* osion viimeisessä kappaleessa, sivulla 24. Pelaajat ovat palkattu uhkailemaan vastustajia, väkivalta on silloin instrumentaalista ja näissä tapauksissa pelaajia vaaditaan aiheuttamaan ongelmia vastustajille käyttämällä taktiikoita, jotka

luovat ahdistusta vastapuolelle (Blake 2010, 130).

0:23:11 - **Jay Baruchel:** *Puhe pelin "momentumista" on monen mielestä potaskaa. He ovat väärässä.*

Baruchelin kommentti momentumista tarkoittaa henkisen yliotteen saavuttamista toisesta joukkueesta. Pelin energiasuuntaus on silloin kääntynyt omalle joukkueelle. Tähän energiasuunnan muutokseen voi vaikuttaa pelissä esimerkiksi iso taklaus tai tappelun selkeä voittaminen, esimerkiksi tyrmäämällä toinen pelaaja. Se voi aiheuttaa vastustajajoukkueelle alistuvan tuntemuksen, pelkoa ja turhautumista, jolloin vastapuolen joukkue saavuttaa heistä henkisen yliotteen. Tuo henkinen yliote voi pysyä yllä loppuottelun tai jopa loppukauden, kun samat joukkueet uudelleen kohtaavat. Tämä on jääkiekkopoliisin perinteelle merkittävimpiä päämääriä ja keskeistä joukkueen taktisten tavoitteiden toteutumiselle. Loppuen lopuksi kyse on pelin voittamisesta.

01:35:04 **Howard Bloom:** *Pidän poliisinperinnettä syvälekäyvän tärkeänä.*

Bloomin lause korostaa hänen vahvaa mielipidettään, jonka mukaan poliisin perinne on erittäin vaalittua. Lauseesta voi myös olettaa, että Bloomin mielestä tuon perinteen tulisi jatkua jääkiekossa, ja ilman poliiseja jääkiekon tyyli muuttuisi huonompaan suuntaan. David Singerin kommentti tästä korostaa vielä Bloomin mielipidettä.

01:32:33 - **David Singer:** *Jotkin NHL-ottelut tuntuvat nykyään aika tylsiltä. Jokin osatekijä tuntuu puuttuvan.*

Singerin osio on suora ilmaisu siitä, että ennen NHL-jääkiekko oli kiinnostavampaa ja nyt se on tylsempää, koska poliiseille ei ole enää niin suurta tarvetta. Hänen mielestään jääkiekko-otteluissa tulisi olla tappeluja, jotta se voisi olla mielenkiintoisempaa. Jääkiekon ideana on kuitenkin pääasiassa voittaa peli maalilukemilla, mutta tappelujen tuomalla lisäarvolla, erityisesti yleisölle, on

luultavasti enemmän arvoa kuin osataan olettaakaan.

3.2 Jääkiekkopoliisin pateettisuus diskurssi

Perinteestä siirrymme toiseen esiin nousevaan diskurssiin, joka on jääkiekkopoliisin pateettisuus. Diskurssi osoittaa, kuinka asiantuntijat puhuvat poliisista mahtipontisesti ja korkealentoisesti kuvaten. Poliisi on lojaalein heimonsa jäsen ja uhraa itsensä muiden joukkueovereiden puolesta ilman epäilystään. Poliisin lojaalisuuspiirre viittaa siihen, että hän on luotettava ja uskollinen tietyn asian puolesta, sekä oman joukkueovereiden turvaaja.

0:14:27 - **Victoria Silverwood:** *Kun omassa joukkueessa on liigan kovanyrkkisin poliisi, taitopelaaja voi saada kaiken tarvitsemansa tilan.*

Silverwoodin kuvaus “kovanyrkkisin” ilmaisee, että poliisi on selkeästi pelätty- ja kokenut tappelija, eli yksi parhaimmista ja ilkeimmistä poliiseista. Kuvaus kertoo kuinka käsien luut ja nahka ovat niin kovettuneet tappeluista, että ne ovat suorastaan kivettyneet. Media ja jääkiekkoyhteisö ovat korostaneet tämän yksilön paha mainetta, joka luo ennako-oletukset väkivaltaisesta rankaisijasta. Olemus pelkästään huokuu uhkaa ja vaaraa, valmiina puolustamaan omiaan raivokkaasti ja fyysisesti. Näin taitopelaajalle syntyy tilaa kentällä, jolla tarkoitetaan, että taitopelaaja säästyy kentällä ylimääräiseltä rikkomiselta tai vahingoittumiselta, koska seuraukset voivat olla välittömän väkivaltaiset. Kyse on pelaajien keskeisestä psykologisesta kamppailusta, jossa poliisin välitön uhka herättää vastustajan itsesuojeluvaiston ja pakottaa harkitsemaan valintojaan ottelussa.

0:21:15 - **Howard Bloom:** *Miksi uhkailemalla voi muuttaa pelin kulun? Kun joukkueoveri loukkaantuu, se jää kalvamaan mieltä. Silloin joko tuntee itsensä uhriksi tai haluaa kostaa. Adrenaliinitaso nousee. Ottelussa nousee hormonaalinen myrsky.*

Pelin kulkua voi muuttaa jääkiekko-ottelussa useilla tavoilla, kuten: rangaistuksesta seuraavalla ylivoimalla, hyvällä alivoimapelaamisella tai vaikka taitavalla maalinteon yksilösuorituksella. Uhkailulla pelin kulkua muutetaan yleensä tehokkaasti, koska pelko voi tarttua vastustajajoukkueen vaihtopenkillä toisiin pelaajiin. Pelosta irti pääseminen vaatii joukkueen valmennustiimiltä tai kapteenistolta pyrkimyksen

herättää joukkue uudelleen taistelemaan pelin voitosta.

Bloom mainitsee kappaleessaan koston ja hormonaalisen toiminnan. Poliisin yksi suurimpia motiiveja tappelun aloittamiselle on kostaminen. Joukkueoverin loukkaantuessa vastustajapelaajan tahallisesta hyökkäyksestä, antaa tämä poliisille syyntä pudottaa hanskat, joka tarkoittaa aina tappelua. Bloom mainitsee adrenaliinitason noususta ja "hormonaalisesta myrskystä", jotka kuvastavat kemiallista reaktiota poliisin kehossa. Jännite ja hormonaalinen yhteentörmäys kasvavat pelaajien välillä ja konfliktin synty on hyvin todennäköistä. Keho valmistautuu aggressiiviseen energiapurkaukseen ja taistelemaan vihollista vastaan.

Tappelun päätyttyä energialataus on purkautunut, poliisi saa yleisöltä ja joukkueovereiltaan hyväksynnän ja kollektiivista tukea, että hän on toiminut oikeutetusti. Kolmen muskettisoturin lailla, poliisi on yksi kaikkien ja joukkue on kaikki yhden puolesta.

0:56:05 - **Victoria Silverwood:** *Aina on niitä, jotka vaarantavat itsensä muiden puolesta. He hakeutuvat usein sotilasuralle. He ovat valmiita uhraamaan terveytensäkin muiden puolesta. Tällainen ihminen löytää taipumukselleen purkautumistien. Se voi löytyä jääkiekosta tai joltain muulta alalta.*

Silverwoodin maininta "Aina on niitä..." olettaa ennakkoon, että aina löytyy muita vaarantamaan itsensä muiden puolesta. Tuon oletuksen myötä voi sanoa tällaisten ihmisten olevan esimerkiksi sotilaita, lainvalvojia, pelastustoimijoita ja ammattuurheilussa jääkiekkopoliiseja. Sana "valmiita" tarkoittaa näiden ihmisten tietoisesti hyväksyneen terveysriskit ja itsensä uhraavan toiminnan. Jääkiekkopoliisille vammat ovat vain hidaste ja jäällä paljain nyrkein vastustajan takominen on velvollisuus ja kunnia, jonka ansiosta poliisi on joukkueensa sisäinen sankari, luistimilla liukuva "terminaattori".

01:06:25 - **Victoria Silverwood:** *On tiettyjä epävirallisesti sovittuja sääntöjä. Jotkin sovitusti epäreilut teot ratkaistaan tappelulla. Tappelusäännöt ovat myös sovitut.*

Poliisien toimintaan sisältyy kirjoittamattomat säännöt eli “koodi”, jolla varmistetaan tappeluiden tasavertaisuus ja vastustajan kunniakas kohtelu. Kirjoittamattomat kovanaaman säännöt voivat olla sumuiset, mutta ne ovat olemassa, ja niissä on kyse kunniaista ja niihin ehdottomasta sitoutumisesta (Blake 2010, 105). Tämä edustaa poliisien uskollisuutta heidän yhteiselle aatteelle ja kertoo myös jääkiekkotappelun kulttuurista. Tappelussa pitää säilyä reiluus, eikä törkeitä temppuja saa käyttää hyväksi. Alkukantaisen raa’assa nyrkkitappelussa on takana herrasmiesmäinen aate ja etiketti. Näitä sääntöjä rikkoessa, menettää vastustajan kunnioituksen ja mahdollisesti jopa oman joukkueensa kunnioituksen.

0:51:37 - **Howard Bloom:** *Poliisi on “hirviö”, joka ilman tunnontuskia katkoo luita ja iskee hampaat kurkkuun. Hän on pelin syöpäläinen, joka pitää hävittää. Jutellessa ilmenee, että hän onkin mitä eettisin ja hyveellisin ihminen. Poliisin olemus ilmentää itse ihmisyyttä. Miksi poliisi ilmentää syvälleikäyvää lojaalisuutta? Hän on valmis uhraamaan oman rakenteensa. Oman ruumiinsa, omat luunsa, hampaansa ja aivonsa. Suojellakseen läheisiään. Poliisi on heimonsa eettisin ja moraalisin jäsen. Siksi, että hän on valmis urhautumaan sillä tavoin.*

Bloomin kaksi ensimmäistä lausetta kuvaavat yleistä ennakkoluuloa ja negatiivista stereotypiaa jääkiekkopoliisista. Sana “hirviö” korostaa vertauskuvana poliisia pahana, pelottavana ja vaarallisena olentona. Tuo olento verenhimoisessa raivossaan tuhoaa vastustajansa ja kaiken hyvyyttä edustavan. Syöpäläiseen verrattuna taas poliisia verrataan siihen, että hänen väkivaltaiset ominaisuutensa ja pahat elkeet tarttuvat kuin tappava tauti. Poliisi täytyy siis hävittää mahdollisimman nopeasti, jotta tuo tauti ei ehdi levitä eteenpäin ja turmella muita yksilöitä.

Kolmannessa lauseessa Bloom sanoo: *“jutellessa ilmenee, että hän onkin...”*, joka rikkoo pahan stereotypian poliisista ja korostaa että aiemmin sanotut asiat ovat vahvaa ennako-oletusta. Poliisin noudattama koodi ja väkivallan käyttö osoittautuvat eettiseksi, koska oman käden oikeus on enemmistön toivomaa ja anteeksiannettua, jo ennen kuin se on tapahtunut. Se on yksi sävy jääkiekon myytistä, jolla se erottuu maailmasta, olemalla maailma, jossa väkivalta on oletettavaa ja anteeksiannettua (Holman & Blake 2009, 71). Poliisi osoittautuu aivan

toisenlaiseksi, millaiseksi hänet oletettiin. Hirviö on muuttunut ritariksi, ilman miekkaa ja kilpeä, joka suojelee kuningaskuntaa roistoilta.

Seuraavaksi Bloom puhuu poliisin lojaalisuudesta. Hän esittää asian englanniksi kysymyksellä: *“What does the enforcer call on?”* Johon hän vastaa itse: syvälleikäyvää lojaalisuutta. Aiemmin hän on maininnut poliisille juttelusta, joka kertoo mahdollisesti hänen haastatelleen poliiseja. Hän korostaa tällä omaa tietämystään poliisin olemuksesta ja jatkaa erittäin vakuuttuneesti perustelujaan. Poliisin itsensä uhraavat toimet muun joukkueen puolesta tekevät hänestä marttyyrimaisen hahmon, joka omaksuu fyysisen kivun ja väkivaltaiset kohtaamiset aatteensa puolesta. Tämän ollessa hintana omien joukkueovereidensa suojelulle, tekee se poliisista moraalisesti oikeutetun käyttämään väkivaltaa, joka on oikein jääkiekkomaailmassa.

Joskus poliisi voi myös aloittaa tappelun ilman motiivia, jolla hän mahdollisesti yrittää nostattaa omaa egoaan. Tässä on kuitenkin aito moraalinen ongelma, jota voitaisiin kutsua vastuuttomaksi väkivallaksi: kun väkivalta ylittää tarpeellisuuden tavoitteen, käytetään sitä sitten instrumentaalisesti tai ei (McNamee & Parry 1998, 210). Kevin Young (2013, 6) mainitsi aiemmin instrumentaalisesta aggressiosta osiossa Aggressiivisuus, maskuliinisuus ja turhautuminen, sivulla 24.

Bloomin edellinen kappale yhdistyy aiemmin mainitsemaani useiden rinnakkaisten ja keskenään kilpailevien merkityssysteemien olemassaoloon, joka löytyy 2.1 Diskurssianalyysin osiosta, sivulta 10. Puhutaan merkityssysteemien kirjosta, eli tämän idean mukaan sosiaalinen todellisuus hahmottuu moninaisena: useiden rinnakkaisten tai keskenään kilpailevien systeemien kenttänä (Jokinen, Juhila & Suoninen 2016, 120).

01:08:10 - **Jeff Marek:** *Kaksi soturia voi vanhempana muistella, että siitäkin selvittiin. Heitä yhdistää aina tämä sanaton side.*

Marek nimittää kahta jääkiekkopoliisia satureiksi. Soturin kuvaus viittaa arvostukseen ja soturina olemisen taitoon, eli sotimiseen. Marek sitoo poliisin

vuosisatojen aikana historiassa ilmenevään kunniakkaaseen identiteettiin, joka tietyiltä aikakausilta ilmentää esimerkiksi kaksintaistelua, kuten jääkiekkotappelu. Muistelman taas viittaa suoraan aiemmin koettuun tappeluun, joka on poliiseille yhdistävä tekijä. Selviytyminen tuosta tappelusta ei välttämättä tarkoita, että kumpikaan olisi tappelun aikana hengenvaarassa. Sillä lähinnä korostetaan tilannetta, jossa selviytymisvaisto ottaa poliisit valtaansa ja he puolustautuvat. Lopputuloksena voi olla loukkaantuminen, joka jää myös muistoksi tapahtuneesta. Sillä korostetaan lisäksi sitä, että tappeluita on ollut useista, joita voi muistella monen eri soturipoliisin kanssa. Lopussa mainittu sanaton side, liittyy poliisin aiemmin mainittuun koodiin ja lukuisiin yhteisiin tappelukokemuksiin, joista ei tarvitse välttämättä keskustella, vaan se on itsestäänselvä yhteinen tekijä poliisien kesken.

3.3 Jääkiekkotappelua ihaileva diskurssi

Korkealentoisista kuvauksista siirrymme kolmanteen diskurssiin, joka käsittelee jääkiekkotappelua ihailevaa diskurssia, osoittaen kuinka tappelu on kannustettua ja idolisoitua. Tappelun puhjetessa, ottelussa on erityinen hetki, kun koko yleisö seuraa tilannetta hurjasti huutaen ja kannustaen. Tappelussa ei välttämättä tarvitse olla edes selkeää voittajaa, vaan itse akti on juhlittua. Yleisön reaktion voi yhdistää katharsiksen kokemukseen, josta Kevin Young (2013, 7) kirjoittaa aiemmin *Aggressiivisuus, maskuliinisuus ja turhautuminen osiossa*, sivulla 22. Andrew C. Holman (2009, 68) lainaa myös Hugh MacLennanin näkemyksiä katharsiksen kokemuksesta: Me oletamme ja hyväksymme väkivallan, katsomme sitä, koemme “vapautumisen” ja palaamme takaisin olemaan mallikansalaisia.

01:03:58 - **Howard Bloom**: *Tappelua ei suvaita suuryrityksen kirjanpito-osastolla. Se ei ole toivottavaa. Viihteen avulla voimme harjoittaa eläinvaistojamme.*

01:04:09 - **Victoria Silverwood**: *Jääkiekkopoliisin rooli opettaa ihmisluonnosta luontaisen halumme nähdä oikeuden tapahtuvan. Sama pätee yhteiskunnassa laajemminkin.*

Bloomin esimerkki tappelun suvaitsemattomuudesta arkisissa tilanteissa ottaa kantaa yhteiskunnallisiin normeihin, eli miten tulisi käyttäytyä työpaikalla ja yleisesti yhteiskunnassamme. Väkivaltaisuuksien aiheuttaminen työpaikalla aiheuttaisi paheksuntaa työyhteisössä, luultavasti työpaikan menettämisen ja mahdollisesti oikeudellisia toimenpiteitä. Jääkiekko-ottelussa taas tuon väkivallan aiheuttaminen on sallittua, yhteiskunnallisesti hyväksyttyä ja palkitsevaa. Väkivalta ja pahoinpitely on sallittua, ymmärrettävää ja täten hyväksyttävää jääkiekossa (Holman & Blake 2009, 71). Mikä tahansa NBA (National Basketball Association) tai MLB (Major League Baseball) ottelun tappelu päättyy taatusti uutisotsikoihin ja jääkiekkotappelu näytettäisiin ehkä, koska jääkiekossa tappelu on oletettua eikä mitään laajista poikkeavaa (Holman 2009, 70).

Vertaillessa nyrkkeilyottelua ja jääkiekko-ottelua voi huomata muutamia eroja. Nyrkkeilyottelu on ennakkoon ilmoitettu väkivaltaurheilutapahtuma, jossa nyrkkeilijät käyttävät suojahanskoja. Jääkiekko-ottelu on joukkueurheilu laji, jossa on tarkoituksena tehdä eniten maaleja ja voittaa ottelu. Väkiältä on mahdollinen yllätyslisä ottelussa, jossa kaksi, tai useampi pelaaja, tappelee ilman suojahanskoja. Hintana tästä tappelusta on viiden minuutin rangaistus, jonka jälkeen tappelu voi tapahtua aina uudestaan. Tappeleminen on säänneltyä ja täten kontrolloitua väkivaltaa (Blake 2010, 79). Yleisön todistaessa tuon jännittävän ja väkivaltaisen yllätyksen, saa katsoja lisäarvoa ottelulle ja samalla kokea aiemmin mainitun katharttisen puhdistautumisen.

Silverwoodin kommentti ihmisen luontaisesta oikeudenmukaisuudesta, olettaa yleisesti näin olevan yhteiskunnassa. Siinä on silti ristiriitaa, koska jääkiekkopoliisin jakama oikeus on tavallaan sääntöjen vastaista, mutta yhtä aikaa moraalisesti oikein, koska pahantekijä saa ansaitun rangaistuksen. Väkiältä, jota poliisi käyttää, on siis oikeutettua jääkiekossa. Jääkiekkokulttuuri tuskin tulee muuttumaan, koska lajissa on niin vähän sisäistä kritisointia (Holman 2009; Scanlan 2002, 71). Kun poliisi ottaa käsittelyynsä vastustajan, joka on päässyt pätkähästä, tai saanut lievän rangaistuksen mahdollisesta likaisesta tempusta, yleisö olettaa välittömästi, että poliisi käyttää omankäden oikeuttaan, ja tuomitsee tilanteen jäällä. Mitä äärimmäisempi tilanne jäällä tapahtuu, sitä enemmän se nostattaa viihdearvoa faneille, jotka janoten huutavat kostoja (Robidoux 2001, 75). Näin se säilyttää positionsa lajin yhtenä suurena houkutteena.

01:00:47 - **Jeff Marek:** *Kiehtova ja tunteisiin vetoava hetki matsissa on se lyhyt aika juuri ennen tappelun alkua. Jännite nousee. Ketsuppipullo on niin täynnä, että se räjähtää ensimmäisestä iskusta.*

01:01:27 - **Ron Asselstine:** *Se on kollektiivista huutoa kurkku suorana. Huuto kuulostaa erilaiselta, kun tulee maali.*

01:02:08 - **Jay Baruchel:** *Hallissa on 21 273 katsojaa, ja puhkeaa tappelu. Eikö muka tunnu vatsanpohjassa, eivätkö karvat nouse pystyyn? Jos ei, kannattaa koettaa pulssia.*

Marekin kommentti sisältää sanat “*ennen tappelun...*”, jolloin se kertoo, että tappelun oletetaan tapahtuvan ja jännite nousee, kun tuolla oletukselle saadaan vastine. Marek käyttää ketsuppipullon räjähtämistä esimerkkinä tuon jännitteen purkautumisesta, joka on leikkisä ja tehokas kielikuvaus tilanteesta. Minkään ilmaisun merkitystä ei oleteta yksiselitteisen kiinteäksi, koska se saattaa liittyä eri tilanteissa eri merkityssysteemeihin ja erilaisiin kielenkäytön tilannekohtaisiin funktioihin (Jokinen, Juhila & Suoninen 2016, 140).

Asselstinen kuvaus yleisön kollektiivisesta huudosta ilmaisee, että tappelun synnyn hetkellä, jääkiekko-ottelu hetkellisesti unohtuu ja molempien joukkueiden kannattajat jakavat yhteisen todellisuuden. Kaksi pelaajaa taistelee selviytymisvaistonsa varassa, kun tuhansien ihmisten tuottama ääniaalto antaa heille energiaa tehdä parhaansa. Tappelussa ei ole väliä voittajalla, itse tappelu ansaitsee yleisön suosion ja pelaajat idolisoinnin. Asselstinen kuvauksen yhdistää *kielenkäytön sosiaalista todellisuutta rakentavan luonteen*, aiemmin mainittuna 2.1 Diskurssianalyysin osiossa, sivulla 9. Kielenkäyttö on käytäntö, joka ei ainoastaan kuvaa maailmaa, vaan merkityksellistää ja samalla järjestää ja rakentaa, uusintaa ja muuntaa sitä sosiaalista todellisuutta, jossa elämme (Jokinen, Juhila & Suoninen 2016, 120).

Baruchelin kappaletta on sensuroitu suomenkielisessä käännöksessä. Hän käyttää tehostesanoja toisessa ja kolmannessa lauseessa, jotka painottavat hänen retoristen kysymysten merkitystä. Toisessa lauseessa hän sanoo: “*...and you don't tell me that there's no fucking hair standing up in your arm.*” Kolmannessa lauseessa: “*I say, if not. Then check your fucking pulse.*” Baruchel ilmaisee provosoivasti asian olevan niin itsestäänselvä, että jos tuhansien ihmisten eläytyessä ympärillä jääkiekkotappeluun, etkä koe katsojana minkäänlaista yhdistävää tunnereaktiota. Voisit yhtä hyvin olla eloton. Retorisen kysymyksen muodossa niihin ei myöskään odoteta vastausta (Tieteen termipankki 2021, hakusana: retorinen kysymys). Tämä korostaa Baruchelin vankkaa mielipidettä jääkiekkotappelun kokemuksesta. Marek yhtyy tähän mielipiteeseen.

01:03:30 - **Jeff Marek:** *Se voi aiheuttaa kuvotusta tai herättää ihailua. Yhtä kaikki tappelun näkeminen aiheuttaa tunnereaktion.*

Kuvittele areena, jossa kaksikymmentätuhatta fania on katsomossaan huutamassa ja kannustamassa omaa joukkuettaan, ja toinen on juuri voittanut tärkeän ottelun tai tehnyt pelin ratkaisevan maalin. Kuvittele nyt samat kaksikymmentätuhatta fania, jotka ovat totaalisisessa hurmoksessa, kun he katsovat kahden tai useamman rähisevän jääkiekkoilijan hurjasti hakkaavan toisiaan. (Robidoux 2001, 124)

01:02:44 - **Jeff Marek:** *On vaikea järkeistää niin tunnepitoista juttua kuin lätkätappelu. Meissä kaikissa on ilmeisesti apinan dna:ta. Sen takia järki ja tunne eivät aina kohtaa.*

01:01:47 - **Jeff Marek:** *Vaikka tappelua ei toivoisi, sitä silti seuraa vaistomaisesti. Kun koulun pihalla tapellaan, tehdään rinki.*

01:02:02 - **Victoria Silverwood:** *Ilman yleisön osallistumista tappelu menettäisi kiihkeyttään.*

Marek pohtii jääkiekkotappelun merkitystä yleisesti ja sitä, kuinka sen voisi rationaalisesti selventää. Tappelun taustalla vaikuttaa voimakkaasti tunnetila, yleensä viha, jolloin se ohittaa järjellisen päättelykyvyn. Hän ilmaisee vaikeuden tälle selvitykselle, koska ei ole täysin varma asiasta. Seuraavassa lauseessa Marek puhuu ihmisen evoluutiosta ja minkälainen kytkös ihmisellä on historiaamme. Sana *“ilmeisesti”* korostaa jälleen, että hän ei ole varma asiasta mutta rohkenee kuitenkin väittää ihmisessä olevan jäännöksiä apinan dna:sta.

Tämä selvittäisi hänen mukaansa syyn, miksi tunnetilat voivat syrjäyttää järjellisen ajattelukykyämme esimerkiksi tappelutilanteessa. Tappelussa tilanne on eskaloitunut järjellisen ajattelun ylitse, jolloin ajattelu ei välttämättä koidu enää hyödyksi. Voidaan päinvastoin ajatella esimerkiksi matematiikan tenttiä, jolloin järjellinen ajattelukykyämme on vahvimmillaan ja tunnetilat taas eivät. Tunteiden ottaessa vallan

tentissä, tuloksena voi olla vihastuminen, joka alkaa sotkea jälleen järjellistä ajattelukykyä.

Donna Hart ja Robert Sussman (2008, 201) kirjoittavat ihmisen ja apinan välisestä evoluutiosta ja aggression kehityksestä kirjassaan: Siitä huolimatta, että aikaiset teoreetikot ehdottivat, että metsästys, tappaminen ja äärimmäisen aggressiivinen käytös olivat biologisia piirteitä, perittyinä alkuaikaisilta metsästäviltilä hominidi esisiltämme, monet antropologit silti uskovat yhä, että aggressiiviset mallit ovat ympäristöllisesti ja kulttuurillisesti määritettyjä - opittuja tapoja.

Evoluution aiheesta Marek siirtyy keskustelemaan kouluväkivallasta. Hän aloittaa lauseensa esioletuksella, että kaikki seuraavat väkivaltatilannetta sen tapahtuessa, vaikka sen ei toivoisi tapahtuvan. Sana "*vaistomaisesti*" viittaa väkivallan viehätysmekanismiin ihmisenä ja yleistää, että kaikki siis viehättyvät siitä. Esimerkkinä hän käyttää koulun pihalla syntyvää tappelua, jossa muut lapset tekevät ringin tappelijoiden ympärille kannustamaan tappelua. Tämä on mielestäni enemmän pohjoisamerikkalaiseen kulttuuriin yhdistyvä tapa kuin esimerkiksi suomalaiseen, mutta sillä kulttuurilla on tässä tutkielmassa iso rooli. Se kertoo, kuinka väkivallan viehätys on sidoksissa tuohon kulttuuriin ja se ilmenee yhteiskunnassa jo lapsuuden kouluajoilta. Marekin kommentti on merkittävä väitös ja korostaa väkivallan ihailua.

Marekin evoluutio- ja koulutappeluihin liittyvät kommentit yhdistyvät aiemmin mainitsemaani Toimijoiden kiinnittymisestä merkityssysteemeihin. Tämä löytyy jälleen tutkielmani 2.1 Diskurssianalyysin osiosta, sivulla 10. Diskurssianalyysissä tarkastelun keskeisin kohde ei ole yksilö vaan sosiaaliset käytännöt. Diskurssianalyysissä erilaisia toimijaulottuvuuksia kuvataan identiteetin, subjektiposition ja diskurssin käyttäjän käsitteillä (Jokinen, Juhila & Suoninen, 2016, 121-122.)

Silverwoodin kommentti yleisön merkityksestä tappelussa korostaa edellä mainittua koulutappelun tilannetta, jossa rinki lapsia kannustaa keskellä olevia tappelijoita. Tätä voi verrata suoraan jääkiekkoareenalle, jossa kaksi jääkiekkopoliisia tappelee jäällä ja ympärillä olevat tuhannet yleisön jäsenet kannustavat heitä hurjasti. Sana

“osallistuminen” on juuri tätä edellä mainittua kannustamista, jolla yleisö tukee tappelijoiden toimintaa. Kiihkeydellä hän viittaa siihen, kuinka poliisit saavat yleisöltä valtavasti energiaa ja adrenaliinia, jotta he suoriutuisivat mahdollisimman hyvin ja viihdyttävästi. Yleisö tekee jääkiekkotappelusta show:n kaltaisen tapahtuman, joka voi toimia poliisien agendana tavoitellessaan ihailua.

Tv-katsojilla on myös suuri merkitys tämän kiihkeyden ylläpitämisessä jääkiekkokulttuurissa. NHL käyttää televisiolähetyksissään hidastettuja uusintoja, joilla voidaan korostaa tapahtumia otteluissa. Tappelut ja taklaukset saavat yleisesti paljon huomiota näissä uusinnoissa. Kevin Young (2013, 143) mainitsee tästä:

On selvää, kun loukkaantumiseen tai potentiaalisesti loukkaantumiseen johtava kontakti tapahtuu, erityisesti jääkiekossa. Tuottajat toistavat näistä tilanteista uusintoja ja korostavat sitä tärkeänä komponenttina pelin läpikäyvässä selostuksessa. Tässä tilanteessa ja myöhempänä osoituksena siitä, miten osanottavaa väkivaltaa glamorisoidaan televisiossa hidastuksilla ja ylinopeus hidastuksilla. Tämä mahdollistaa katsojalle intiimimmän uudelleenkokemisen väkivaltaisesta hetkestä.

01:35:09 - **Howard Bloom:** *En tiedä mitään, mikä paremmin kiteyttää kilpailuhenkisyden, väkivaltaisuuksineen ja hyveineen.*

01:35:17 - **David Singer:** *Se on ollut vaarallista ja kovaa työtä. Se on merkinnyt unettomuutta ja päihdeongelmia. Se on merkinnyt kauhua ja kipua, ja silti he tekivät sitä.*

01:36:02 - **Jay Baruchel:** *Ehdoton omistautuminen ja valmius uhrautumaan läheisten ihmisten puolesta. Eikö se muka aiheuta läikähdyistä sydänelästä.*

Bloomin, Singerin ja Baruchelin kommentit suorastaan idolisoivat jääkiekkopoliisia. Se korostaa roolin marttyyristä luonnetta ja paljastaa myös sen varjopuolia, kuten Singerin mainitsemat unettomuus ja päihdeongelmat. Dokumentti paljastaa näitä ongelmia jääkiekkopoliiseilla, jotka ovat johtaneet jopa itsemurhiin. Kaikki Singerin

esittämät kuvaukset vahvistavat mielikuvaa poliisista eräänlaisena teräsmiehenä, joka selviää kaikista pahoista kokemuksista, urhoollisesti uhrautuu ja puolustaa omiaan. Baruchelin ensimmäinen lause myös korostaa tätä. Viimeisenä Baruchel esittää provosoivalla tyyllillä kysymyksen, jolla on katsojaa kohtaan moralisoiva sävy. Kysymyksessä on esiasetettu viesti, että jos et tunne jotain sydämässäsi poliisin omistautumista ja uhrautumista kohtaan, niin olet poikkeuksellinen tai jollain tavalla aliarvoisempi.

4 Pohdinta

Olen käynyt läpi edellä mainitut kolme diskurssia jääkiekkopoliisin roolista ja siihen liittyvästä toiminnasta. *Ice Guardians* dokumentissa esiintyvistä asiantuntijoista lähes kaikista ilmenee jonkinlainen subjektiivinen kiintymys jääkiekkoa ja myös siinä ilmenevää tappelua kohtaan. Asiantuntijat eivät ilmene dokumentissa siis kovin objektiivisina aiheesta, vaan hyvin vahvasti puolesta puhuvat siitä.

Jääkiekkopoliisin roolin olemassaoloa jääkiekossa vastustaa ainoastaan neuropsykologi Charles Tator, jonka näkökulma on luonnollisesti vahvasti lääketieteellinen. Hän ei suoraan allekirjoita sitä, että lajissa paljon ilmenevä aivotärähdyssalttius olisi suoraan jääkiekkopoliisien aiheuttama tai sitä, että tappelut automaattisesti johtaisivat aivotärähdyksiin. Tappeluilla on ilmeisesti erittäin pieni prosentuaalinen vaikutus aivotärähdyksen syntyyn, kun verrataan esimerkiksi taklaustilanteisiin.

01:18:03 - **Charles Tator:** *Tilastojen mukaan jääkiekossa aivotärähdyksistä aiheutuu hyvin harvoin tappelusta. Se aiheuttaa noin viisi prosenttia aivotärähdyksistä. Kun pelaajat törmäävät vastakkain näin, pelaajien päähän ei kohdistu suoraa iskuja. Silti kumpikin voi saada aivotärähdyksen.*

Dokumentin yksi isoimpia osa-alueita käsittää aivotärähdyksiä, joille poliisi on mielestäni hyvinkin altis. Poliisille tappeluiden lisäksi, yksi merkittävimpiä tehtäviä on olla fyysisesti läsnä ottelussa taklaamalla ja painimalla vastustajan pelaajien kanssa. Taklaustilanteet aiheuttavat siis suurimman osan aivotärähdyksistä, tämä on mielestäni myös selvää ja poliisitkin saavat niitä näissä taklaustilanteissa. 30 vuotiaana NHL kiekkopoliisi (Daniel Carcillo) joutui lopettamaan ennenaikaisesti uransa vuonna 2015, kärsittyään seitsemännen aivotärähdyksensä (Spiegel 2021, Sporting news).

Poliisit myös aiheuttavat aivotärähdyksiä jääkiekossa, koska heidän roolinsa sisältää taklaamisen niin kokonaisvaltaisesti. Ei voi yleistää, että jääkiekkopoliisit taklaavat aina törkeästi ja haluavat satuttaa toista pelaajaa taklauksilla, mutta ylilyöntejä on

huomattavasti. Tämä korostuu erityisesti 1980 - 1990-luvun NHL:ssä, jolloin liiga oli fyysisesti kovimmillaan.

Jääkiekkopoliisi edustaa maskuliinisen jääkiekkomaailman ilmentymää. Tätä alustin hieman jo 2.2 Jääkiekko osiossa Aggressiivisuus, maskuliinisuus ja turhautuminen, sivulla 22. Lajista puhutaan kirjallisuudessa kovana miesten lajina, jossa heikkoutta ei sovi näyttää millään tavalla. Se (jääkiekko) iloitsee ortodoksisessa maskuliinisuudessaan, korostaen sen konventionaalisia maskuliinisia vallan arvoja, lihasvoimakkuutta, kilpailua ja niin edelleen (Blake 2010, 86). Tuon maskuliinisen identiteetin juhlistaminen tekee siitä puoleensa vetävän identiteetin, joka on tarkoitettu omaksuttavaksi ja täten myös noudatettavaksi (Robidoux 2001, 28). Lajin pitkän historian ja suurten sankarillisten roolimallien myötä sen maskuliininen identiteetti kukoistaa yhä jääkiekkomaailmassa ja tulee olemaan aina osana sitä.

Edgar Rice Burroughsin luoma fiktiivinen hahmo Tarzan edustaa samankaltaisesti tuota maskuliinista ja uhmaavaa identiteettiä viidakon alfauroksena, kuten kiekkopoliisi jääkiekko-ottelussa. Tarzan on lihaksikkuuden ruumiillistuma, maskuliininen, läntinen, yksilöllinen ja heteroseksuaalisuuden ideaali (Wannamaker 2012, 32).

Menneisyyden uhkaavat sankaripoliisit, kuten John Ferguson Sr, Dave Semenko, Dave "The Hammer" Schultz, Chris "Knuckles" Nilan, sekä Bob Probert ja Joey Kocur eli "Bruise Brothers" ovat tuon maskuliinisen identiteetin juhlittuja esikuvia. Nuoremmat pelaajat omaksuvat roolimalliensa esiintymistä ja muovaavat oman identiteettinsä siltä pohjalta, kuten dokumentissakin pelaajat kertovat.

Tietysti pitää muistaa, että nykypäivänä täysin "puhtaita" jääkiekkopoliiseja ei varsinaisesti enää esiinny, ainakaan NHL:ssä. Jos esiintyy, niin heidän pelaikansa on yleisesti melko vähäistä. Taito maalintekoon ja luisteluun on moderniin NHL:ään yrittävän nuoren pelaajan tavoite, ei niinkään enää tappeleminen. Fyysinen ja kova olemus pitää tietysti omaksua, joka on lajin ominaispiirre ja aina tulee olemaan. Tämän vuoksi tuo maskuliininen identiteetti tulee pysymään jääkiekossa.

Jääkiekkopoliisin roolin väkivaltaisista perinteistä ja tappelujen tapahtumisia sponsoroiduilla jääkiekkoareenoilla voi kulttuurihistoriassa verrata suoraan muinaisen Rooman gladiaattorien taisteluun, jota kutsuttiin *muneraksi*. *Muneran* idea edusti roomalaisten aatelisten ja suurmiesten speaktaakkelimaista hautajaisjuhlatapahtumaa. Alkuperäinen tarkoitus ja merkitys näille "hautajaiskisoille" voidaan ymmärtää tietynlaisena ihmisuhrauksena: miehet taistelivat kuolemaan saakka korkeasti arvostetun johtajan hautajaisissa, jonka sielun uskottiin hyötyvän veren vuodatuksista. (Futrell 2006, 6.)

Myöhemmin gladiaattoriotteluista tuli julkisia viihdetapahtumia erityisesti suunnitelluille areenoille, joilla muun muassa poliitikot kosiskelivat kansan suosiota. Niin kuin kilpailut itse, areenat olivat yhtä symbolisia idealisoidussa Roomassa (Futrell 2006, 52). Roomalaiset nauttivat omien suosikki gladiaattoriensa kannustamisesta: se loi yleisölle kohonneita tunteita, adrenaliinitulvahduksia ja kiehtoi voimakkaasti vaarallisissa ja kunniakkaisissa kuolemankilpailuissa (Futrell 2006, 105).

Kyle Donald (1998, 8) kirjoittaa kirjassaan, miten nuo muinaisen Rooman kuoleman speaktaakkelit ymmärretään nykyään urheiluna: Nykyään speaktaakkelit nähdään yhtenäisesti "urheiluna" tai "vapaa-aikana". Urheilu on ihmisille yleismaailmallista, ja siinä esiintyy kulttuurillisia mukautumia ja merkityksellisyyttä jokaisessa yhteisössä. Roomalaiset kilpailut, mukaan lukien areena, täyttivät todellakin laajan määritteen urheilulle, jossa yhteiskunnan eri jäsenet huvittelevat tai viihdyttävät itseään.

Edellä mainitut osiot Futrellilta (2006) ja Donaldilta (1998) vahvistavat, että nykyajan jääkiekko urheilulajina, myös väkivaltaisuuksineen, on hyvin samankaltainen kokonaisuus kuin gladiaattorien kuolemankilpailut muinaisroomalaisilla areenoilla, yleisön osallistumista myöten. Tietysti jääkiekkopoliisit eivät taistele kuolemaan asti, mutta henkisellä tasolla tavoite on samankaltainen. Periksiantamattomuus, vastustajan päihittäminen ja yleisöltä sekä omalta joukkueelta saatava ihailu antavat poliisille statuksen, identiteetin ja paikkansa jääkiekkomaailmassa. Muinaiskulttuurillinen perintö edustaa urheilussa siis yhä tänä päivänä.

Ice Guardians dokumentissa esiintyvät asiantuntijat ovat olleet tutkielmassani fokuksen kohteena ja heidän puheistaan muodostuneet diskurssit tutkielmani tuloksina. He edustavat omaa tietoaaluettaan dokumentissa selkeästi ja heidän asiantuntijuutensa varaan rakentuu myös dokumentin narraatio. Jokainen heistä ilmenee dokumentissa väliotsikoiden määräämiin kategorioihin, joissa heidän tietämyksenä pääsee esiin. Howard Bloom edustaa tietokirjailijana ja filosofina ihmisluonnon evoluution taustaa ja ryhmäytymistä. Jeff Marek on pitkän linjan tv-juontaja kanadalaisissa NHL jääkiekko lähetyksissä, sekä radiossa ja podcasteissa. Victoria Silverwood on kriminologian tohtori, tutkija ja kirjailija. Hän on tehnyt tutkimustyötä *Ice Guardians* dokumenttiin.

Ron Asselstinen asiantuntijuus ilmenee hyvin käytännönläheisesti entisenä NHL linjatuomarina. Paul Patskou on jääkiekkotutkija, urheilukirjailija sekä urheilukonsultti. David Singer on jääkiekkokirjailija ja perustaja viihteelliselle sivustolle *hockeyfights.com*. Charles Tator on neuropsykologi, joka on erikoistunut urheiluvammoihin. Viimeisenä Jay Baruchel joka on kanadalainen näyttelijä, suuri kanadalaisen jääkiekon fani ja fiktiivisten komedia elokuvien *Goon* ja *Goon: The last enforcer* käsikirjoittaja. Tämä tarkoittaa sitä, että hänellä täytyy olla tietämystä liittyen poliisin rooliin, jotta hän on voinut käsikirjoittaa nämä elokuvat. Elokuvat kertovat jääkiekkopoliiseista, joita kutsutaan myös hieman loukkaavasti "gooneiksi" eli "aivottomiksi hakkaajiksi", jotka hädin tuskin osaavat edes pelata jääkiekkoa.

0:50:28 - **Paul Patskou:** *Gooni vihjaa siihen, että pelaajalta puuttuu lahjoja. Tai ajattelukykyä.*

Analysoituani asiantuntijoiden olemusta, selvisi, että jokaisella oli omanlaisensa tyyli edustaa omaa tietoaan puhetaidoillaan. Haastattelut eivät ole interaktiivinen kanssakäynti katsojan kanssa, vaan haastattelijan ja asiantuntijoiden kesken. Heidän olemuksistaan oli mahdollista määrittää tietynlaisia piirteitä, jotka voidaan yhdistää muinaisaikojen lähtöisiin retoriikan oppeihin.

Yale yliopiston Ülkü Demirdögen (2010, 189-201) kirjoittaa suuren ajattelijan Aristoteleen suostutteluteoriasta, joka ulottuu jo muinaisen Kreikan aikakauteen:

Muinaisessa Kreikassa, Aristoteles väitti retoriikan määritelmässään, että retoriikan funktiona ei ollut suostutella, vaan havaita suostuttelun keinot yksilöllisesti.

Ian Worthington (1994) mainitsee Aristoteleen retoriikan tavoitteista. Aristoteleen mukaan retoriikka on kyky havaita suostuttelun keinot kolmessa eri puhetaidon osa-alueessa, jotka ovat: juridinen, neuvotteleva ja seremoniaalinen osa-alue (Worthington, 1994, 17). Puhetaidon osa-alue, johon tutkielmani aihe sijoittuu, on kytköksissä seremoniaalisuuteen, eli viihdeaspektiin.

Retoriikka eli oppi puhetaidosta on synteesi ajattelun terävyydestä (dialektiikka), kielellisestä selkeydestä (grammatiikka) ja esityksen puhetaidollisesta vaikuttavuudesta (Tieteen termipankki 2021, hakusana: retoriikka). Retoriikan käyttäminen edellyttää Aristoteleen määrittämiä määritteitä, jotka ovat: *Ethos*, *Pathos* ja *Logos*. Demirdögen (2010) avaa edellä mainitut määritteet Aristoteleen suostutteluteorian kautta:

Ethos on ensimmäinen elementti Aristoteleen suostuttelu teoriassa, joka tarjoaa hahmon, jonka puhuja haluaa esittää. Sen voi määrittää karismana ja puhujan uskottavuutena. *Pathos* on puheen mieliala tai sävy, joka vetoaa kuuntelijan intohimoon tai tahtoon. Aristoteleen vetoomus pathokseen oli psykologinen vetoomus, joka luottaa vastaanottajan tunteisiin. *Logos* on argumentti, jota puhuja hyödyntää; tarkoittaen, että hän vetoaa älyyn tai järkeen. Se riippuu vastaanottajan kyvystä prosessoida informaatiota loogisin tavoin. Puhujan täytyy arvioida vastaanottajan informaation prosessointimallit. (Demirdögen 2010, 189-201.)

Jaan seuraavaksi asiantuntijat taulukkoon, joihin olen päätellyt heidän kuuluvan edellä mainittujen kolmen Aristoteleen retoriikan oppimääritteen mukaisesti. Taulukon harmaat alueet käsittävät retoriikan määritteet ja asiantuntijoiden nimet. Jokaisen asiantuntijan kohdalla on sen mukaan kuvaus, jos hän täyttää tietyn määritteen ominaisuudet. Kentän ollessa tyhjä, ominaisuudet eivät täyty.

Aristotleen retoriikan kolme määrittettä:	Howard Bloom	Jeff Marek	Victoria Silverwood	Ron Asselstine
Ethos - Karisman ja uskottavuuden käyttö	Karismaattinen puhuja joka tietotaidoillaan vakuuttaa katsojan. Olemus voittaa puolelleen.	Erittäin karismaattinen, hauska ja taitava puhuja. Vetää katsojan puolelleen ilmaisuillaan ja katseella.		
Pathos - Tunteisiin vetoaminen, eli psykologinen aspekti	Ajoittain Intohimoinen artikulaatio ja olemus vetoaa katsojan tunteisiin.			
Logos - Älyyn ja järkeen vetoaminen	Järkeilee asioita jääkiekkopoliisiin liittyen ja perustelee tietonsa hyvin.	Vankalla jääkiekko tietämyksellään vakuuttaa katsojan.	Vakuuttavaa tietämystä ja jatkuvasti tiedon kautta perustelevaa artikulointia.	Vuosikymmenien jääkiekko tietämyksen kannalta ilmaisee käytännöllistä tietoa puheissaan.
Aristotleen retoriikan kolme määrittettä:	Charles Tator	Paul Patskou	David Singer	Jay Baruchel
Ethos - Karisman ja uskottavuuden käyttö	Karismaattinen artikulaatio ja ilmeet. Hyvin uskottava ulosanti puheessa ja olemuksessa.		Ajoittain vieksalla olemuksella uskottavaa puhekieltä. Karismaattiset ilmeet ja katse.	Hyvin karismaattinen olemus mutta uskottavuus kärsii hermostuneisuudella ja katseen harhailulla.
Pathos - Tunteisiin vetoaminen, eli psykologinen aspekti				Hyvin vahvasti katsojan tunteisiin vetoavaa puhetta ja moralisointia. Provosoiva olemus.
Logos - Älyyn ja järkeen vetoaminen	Lääketieteellinen näkökulma ja siihen liittyvä tieto, vakuuttaa katsojan hyvillä esimerkeillä.	Jääkiekon laajan tietämyksen- ja historian kautta vakuuttavasti tietoaan ilmaiseva.	Vakuuttava tietämys erityisesti poliisiin liittyvästä tiedosta. Järkeilee asiat selkeästi.	

Asiantuntijoiden puhetaidot korostavat omilla vahvuuksillaan heidän tietämystään. Valtaosaisesti kaikki asiantuntijat asettuvat *Logoksen* määritteeseen, paitsi Jay Baruchel. Baruchelin olemus on vahvasti mielipiteisiin ja tunteisiin vetoavaa puhetta, eikä hän perustele oikeastaan tiedolla asioita. Hänellä on taatusti tätä tietämystä, aiemmin mainittujen *Goon* elokuvien käsikirjoittajana. Hän tietää myös muutamia tunnettuja kiekkopoliiseja, joita luettelee dokumentin "Parhaat" osiossa. Tietämys ei kuitenkaan tule esiin aineistosta. Tämä on voinut ollut dokumentin ohjaaja Brett Harveyn taktiikka, jolla aiheuttaa katsojalle tunnesidosta dokumentin aiheeseen.

Silverwood, Asselstine ja Patskou ovat ainoat, jotka täyttävät ainoastaan *Logoksen* määritteen. Heistä tulee ilmi ainoastaan intellektuaalinen olemus, jossa heidän puheitaan taustoittaa vankka kokemus, tietämys tai molemmat. He ovat olemukseltaan melko monotonisia, eivätkä vetoa katsojaan *Ethoksen* tai *Pathoksen* täyttämien piirteiden mukaisesti ollenkaan. Asselstine on heistä kolmesta poikkeava siinä mielessä, että hänellä ei ole tieteilijän taustaa. Hän on muodostanut oman tietämyksensä lajin sisäisen käytännön kokemuksen kautta, joka vakuuttaa katsojan

tiedon validiudesta.

Asiantuntijoiden merkitys viihdetuotannoissa on mielestäni hyvin tärkeää. Heidän erikoistunut tietämys ja sen kautta näkökulman ilmaiseminen esitettyyn aiheeseen aiheuttaa keskustelua. Jyväskylän yliopiston *peda.net* sivusto määrittää asiantuntijuuden seuraavanlaisesti:

Asiantuntijuus voidaankin ymmärtää monin tavoin. Yhteisöllisyyden kannalta asiantuntijuudeksi voidaan määritellä kaikki se henkisen, tiedollisen ja taidollisen pääoman, joka jollakin yksittäisellä yksilöllä tai ryhmällä on hallussaan ja jota kyseinen yhteisö tarvitsee tai jo käyttää toimiakseen parhaalla mahdollisella tavalla. (Jyväskylän yliopisto 2021, *peda.net*)

Se myös toimii katsojalle viihteellisenä lisäarvona, jolloin viihteestä tulee kiinnostavampaa. Jääkiekko-ottelua voi käyttää hyvänä esimerkkinä. Ottelun erätauon aikana, asiantuntijoiden tehtävä on tuoda esiin näkökulmansa pelistä ja analysoida siinä tapahtuneita seikkoja. Asiantuntijat ovat yleensä entisiä jääkiekonpelaajia tai henkilöitä, jotka ovat hankkineet vankan tietämyksen lajista ja siihen liittyvistä seikoista. Näiden asiantuntijoiden on tavallaan tarkoitus viihdyttää katsojaa tietämyksellään ja keskustella tapahtumista sillä aikaa, kun ottelu on tauolla. Entisinä jääkiekon pelaajina he toimivat myös itse viihteellisinä kiinnostuksenkohteina katsojalle. Sillä katsojalla kiinnostaa tietää oman idolinsa mielipiteet.

Ice Guardians dokumentissa asiantuntijat tuovat tietämyksensä esiin dokumentissa, herättäen näin myös keskustelua ja samalla viihdyttäen katsojaa. Katsoja voi laajentaa omaa tietämystään ja yhtäaikaisesti saada mielihyvää viihteen kautta. Tulee kuitenkin muistaa, että elokuvaa ei voi tehdä objektiivisesti, vaan se on aina elokuvantekijän subjektiivinen näkemys aiheesta. Asioita tulee kyseenalaistaa, niistä tulee keskustella ja tiedon pätevyyttä tulee tarkistaa. Erityisesti, kun digitaalinen aikakautemme sen niin helposti nykyään mahdollistaa.

Jääkiekkopoliiseista syntyneet diskurssit paljastivat, että roolin kulta-ajat ovat menneisyudessa. Poliisin tarve modernissa jääkiekossa on melko pieni ja laji on mennyt suuntaan, jossa poliisin palveluksia voisi ajoittain tarvita, mutta se ei joukkueiden menestyksen kannalta enää ole hyödyllistä. Jääkiekossa tapellaan ja tullaan aina tappelemaan. Poliisin maskuliininen perinne ja väkivaltainen aate on edelleen esillä lajissa.

Tutkielmani tekijänä ja suurena Pohjois-Amerikan jääkiekkofanina on ollut erittäin mielenkiintoista tutkia jääkiekkoon liittyvää aihemaailmaa, joka samalla liittyy media-alaan, aineiston ollessa dokumenttielokuva. Tutkimustyöni keskittyi aineistoanalyysissä litteroituun tekstiin eli kontekstiin. Tulevaisuuden jatkotutkimuksessa voisi laajentaa aineiston litterointia mahdollisesti koko dokumentin litterointiin, jolloin saataisiin pelaajien näkemys mukaan tutkimukseen. Mahdollisesti voisi myös tutkia dokumentin kerronnallisuutta tai leikkausta. Musiikilla on myös erittäin vahva vaikutus kyseisen dokumentin eri aihealueisiin, joka olisi myös hyvin kiinnostava aihe tutkimukselle.

Olen saattamassa tutkielmani päätökseen. Jääkiekkopoliiseista muodostamani tutkielma avaa oman subjektiivisen tulkintani asiantuntijoiden puheista. Tulee kuitenkin muistaa, että media, tutkijat, journalistit ja muut jääkiekon analysoijat, eivät tiedä millaisia jääkiekkopoliisin autenttiset kokemukset ovat. Sen tietää ainoastaan jääkiekkopoliisi itse ja hänen joukkueoverinsa, ja nuo kokemukset sulkeutuvat jääkiekkoareenoiden pukukoppeihin.

Lähdeluettelo

Alasuutari, P., 2012, Laadullinen tutkimus 2.0. Tampere. Vastapaino

Aufderheide P. Documentary film : A very short introduction. Cary: Oxford University Press, Incorporated; 2007. Haettu osoitteesta: <http://ebookcentral.proquest.com.ezproxy.ulapland.fi/lib/ulapland-ebooks/detail.action?docID=430641>.

Blake, J. Canadian Hockey Literature 2010, University of Toronto Press. ProQuest Ebook Central, <https://ebookcentral-proquest-com.ezproxy.ulapland.fi/lib/ulapland-ebooks/detail.action?docID=4672988>.

Britannica T. Editors of Encyclopaedia (2020, 10. joulukuuta). Luettu 12.02.2021 National Hockey League. Encyclopedia Britannica. Haettu osoitteesta: <https://www.britannica.com/topic/National-Hockey-League>

Cambridge university dictionary, luettu 26.02.2021. Haettu osoitteesta: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/enforcer>

Cook, R. F., Vos, T. P., Prager, P. & Hearne J. 2015, Journalism, Politics, and Contemporary Documentaries: A “Based on a True Story” Dossier, Visual Communication Quarterly, 22:1, 15-33, DOI: [10.1080/15551393.2015.1026600](https://doi.org/10.1080/15551393.2015.1026600)

Cox, M.H., Miles, D.S., Verde, T.J., Rhodes, E.C. 1995, Applied physiology of ice hockey. Sports Med 19(3) 184-201. Haettu osoitteesta: <http://www.hockeystrengthandconditioning.com/Applied%20Physiology%20of%20Ice%20Hockey.pdf>

Demirdögen, Ü. 2010, The Roots of Research in (political) Persuasion: Ethos, Pathos, Logos and the Yale Studies of Persuasive Communications, International Journal of Social Inquiry Volume 3 Number 1 2010 pp. 189-201 Luettu 22.04.2021. Haettu osoitteesta: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/164133>

Donald K. G. 1998, Spectacles of Death in Ancient Rome, Taylor & Francis Group. ProQuest Ebook Central, Haettu osoitteesta: <https://ebookcentral-proquest-com.ezproxy.ulapland.fi/lib/ulapland-ebooks/detail.action?docID=165397>.

Finnpanel, Tv-mittaritutkimus 2019. Luettu 26.02.2021. Haettu osoitteesta: <https://www.finnpanel.fi/tulokset/tv/kk/ohjryh/2019/5/urheiluohjelmat.html>

Fischler, S. I. , Eskenazi, . Gerald and Fischler, . Shirley W. (2020, 1. huhtikuuta). Luettu 26.02.2021 Ice hockey. Encyclopedia Britannica. Haettu osoitteesta: <https://www.britannica.com/sports/ice-hockey>

Futrell, A., Wiley J. & Sons, Incorporated 2006. The Roman Games : Historical Sources in Translation. Haettu osoitteesta: ProQuest Ebook Central, <https://ebookcentral-proquest-com.ezproxy.ulapland.fi/lib/ulapland-ebooks/detail.action?docID=243599>.

Geiger J. American Documentary Film : Projecting the Nation Edinburgh University Press 2011. ProQuest Ebook Central, Haettu osoitteesta: <https://ebookcentral-proquest-com.ezproxy.ulapland.fi/lib/ulapland-ebooks/detail.action?docID=744028>.

Guynn W., Taylor & Francis Group The Routledge Companion to Film History. 2010. ProQuest Ebook Central, Haettu osoitteesta: <https://ebookcentral-proquest-com.ezproxy.ulapland.fi/lib/ulapland-ebooks/detail.action?docID=589605>.

Harvey B. Ice Guardians 2016. Yle Areena video, julkaistu 16.11.2020, Suomentanut Petri Griinari Yle, Haettu osoitteesta: <https://areena.yle.fi/1-50625261>

Hart, D., & Sussman, R. 2008, Man the Hunted : Primates, Predators, and Human Evolution, Expanded Edition, Taylor & Francis Group. ProQuest Ebook Central, Haettu osoitteesta: <https://ebookcentral-proquest-com.ezproxy.ulapland.fi/lib/ulapland-ebooks/detail.action?docID=625045>.

Holman, A. Canada's Game : Hockey and Identity 2009, McGill-Queen's University Press ProQuest Ebook Central, <https://ebookcentral-proquest-com.ezproxy.ulapland.fi/lib/ulapland-ebooks/detail.action?docID=3332072>.

Ingle Z. & Sutera, D. M. Gender and Genre in Sports Documentaries : Critical Essays, Scarecrow Press, 2012. ProQuest Ebook Central, Haettu osoitteesta: <https://ebookcentral-proquest-com.ezproxy.ulapland.fi/lib/ulapland-ebooks/detail.action?docID=1137728>.

Ingle Z. & Sutera, D. M. Identity and Myth in Sports Documentaries : Critical Essays, Scarecrow Press, 2012. ProQuest Ebook Central, Haettu osoitteesta: <https://ebookcentral-proquest-com.ezproxy.ulapland.fi/lib/ulapland-ebooks/detail.action?docID=1144128>.

Juhila, K. 2021, Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja: Laadullisen tutkimuksen ominaispiirteet. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Luettu: 22.03.2021 Haettu osoitteesta: <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/mita-on-laadullinen-tutkimus/laadullisen-tutkimuksen-ominaispiirteet/>

Jokinen, A., Juhila, K. & Suoninen, E. 2016 Diskurssianalyysi: Teoriat, peruskäsitteet ja käyttö. Haettu osoitteesta: <https://www.ellibslibrary.com/reader/9789517685276>

Jokinen, A. Juhila, K. & Suoninen, E. 1993, Diskurssianalyysin aakkoset. Tampere. Vastapaino.

Jozsa F., Global sports: Cultures, 2009 markets and organizations. Singapore: World Scientific Publishing Company <http://ebookcentral.proquest.com.ezproxy.ulapland.fi/lib/ulapland-ebooks/detail.action?docID=477168>.

Jyväskylän yliopisto 2021, Onnistu yhdessä peda.net. Luettu: 25.04.2021 Haettu osoitteesta: <https://peda.net/jyu/hankkeet/onnistu-yhdess%C3%A4/avaimet/1ktjya/asiantuntijuus>

Lehmola, J. Broad Street Bullies ihastutti ja vihastutti, Luettu: 14.04.2021 Haettu osoitteesta: <https://www.nhl.com/fi/news/broad-street-bulliesin-mestaruudet/c-289629140>

Lebed F, Bar-Eli M. Complexity and control in team sports : Dialectics in contesting human systems 2013, London: Taylor & Francis Group. Haettu osoitteesta: <http://ebookcentral.proquest.com.ezproxy.ulapland.fi/lib/ulapland-ebooks/detail.action?docID=1154294>.

Lobato R. 2019, Netflix Nations: The Geograpy of Digital Distribution. NYU Press.

Nichols, B. 1991, Representing reality: Issues and Concepts in Documentary. Bloomington: Indiana University Press.

Nichols, B. 2017, Introduction to documentary third edition. Indiana University Press.

McDonald, I. 2007, Situating the Sport Documentary. Journal of Sport and Social Issues, 31(3), 208–225. Luettu 08.03.2021. Haettu osoitteesta: <https://doi.org/10.1177/0193723507304608>

The Officia site of McHill Athletics & Recreation: This week in history: World's first organized hockey game was played march 3, 1875, 2021, verkkoartikkeli. Luettu 12.04.2021 Haettu osoitteesta: <https://mcgillathletics.ca/news/2021/3/1/104900.aspx>

M. J. McNamee, and S. J. Parry, Taylor & Francis Group, Ethics and Sport 1998. ProQuest Ebook Central, Haettu osoitteesta: <https://ebookcentral-proquest-com.ezproxy.ulapland.fi/lib/ulapland-ebooks/detail.action?docID=170270>.

Pincus, A. 2018, NHL Suuri jääkiekkokirja - Official. Readme.fi Helsinki. A Bonnier Group Company.

Pynnönen, A. 2013, Diskurssianalyysi: Tapa tulkita, tutkia ja olla kriittinen. Jyväskylän yliopisto.

Robidoux, Michael. Men at Play : A Working Understanding of Professional Hockey, McGill-Queen's University Press 2001. ProQuest Ebook Central, Haettu osoitteesta: <https://ebookcentral-proquest-com.ezproxy.ulapland.fi/lib/ulapland-ebooks/detail.action?docID=3330574>.

Spiegel, J. 2021, Sporting News, NHL. Luettu: 25.04.2021, Haettu osoitteesta: <https://www.sportingnews.com/us/nhl/news/ex-nhl-enforcer-daniel-carcillo-forges-new-path-using-psychedelics-to-treat-tbi-post-concussion-syndrome/1hlse2236qlw417sy0q20nlxcw>

Sponsor Insight Finland, tutkimushaasttelu 15.03. 2020. Luettu 26.02.2021. Haettu osoitteesta: https://www.sponsorinsight.fi/uploads/1/1/1/0/11102604/sponsor_insight_lehdisto%CC%88tiedote_17_03_2020_urheilulajit.pdf

Tannen, D., et al. The Handbook of Discourse Analysis, John Wiley & Sons, Incorporated 2015. ProQuest Ebook Central, <https://ebookcentral-proquest-com.ezproxy.ulapland.fi/lib/ulapland-ebooks/detail.action?docID=1895501>.

Tator, C. Catastrophic injuries in sports and recreation: Causes and prevention - A canadian study 2016, Toronto: University of Toronto Press; 1 online resource (778 p.). https://luc.finna.fi/ulapland/Record/luc_electronic_yo.994691295706246.

Tieteen termipankki, Hakusana: Retorinen kysymys, Luettu: 16.04.2021. Hakusana: Retoriikka, luettu 24.04.2021. Haettu osoitteesta: https://tieteentermipankki.fi/wiki/Kielitiede:retorinen_kysymys

Wannamaker, A. & Abate, M.A. Taylor & Francis Group, 2012. Global Perspectives on Tarzan : From King of the Jungle to International Icon ProQuest Ebook Central, Haettu osoitteesta: <https://ebookcentral-proquest-com.ezproxy.ulapland.fi/lib/>

ulapland-ebooks/detail.action?docID=1016050.

Winston, B. 2008, Claiming the real Documentary: Grierson and beyond. London: BFI; New York, NY: Palgrave MacMillan.

Worthington, I. 1994. Persuasion: Greek Rhetoric in Action, Taylor & Francis Group. ProQuest Ebook Central, Haettu osoitteesta: <https://ebookcentral-proquest-com.ezproxy.ulapland.fi/lib/ulapland-ebooks/detail.action?docID=166687>.

Young K. Sport, violence and society 2013, London: Taylor & Francis Group. <http://ebookcentral.proquest.com.ezproxy.ulapland.fi/lib/ulapland-ebooks/detail.action?docID=958811>.

Zeisler L. Historical dictionary of ice hockey 2012, Lanham, MD: Scarecrow Press. <http://ebookcentral.proquest.com.ezproxy.ulapland.fi/lib/ulapland-ebooks/detail.action?docID=1319423>.